Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1·—, na 16 straneh Din 2·—, mesečna naročnina Din 20·—, za tujino Din 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 167 — Ljubljana, torek, dne 16. decembra 1930 — Leto I.

Obsedno stanje proglašeno po vsej Španiji

Nevarno vrenje po glavnih središčih dežele - Pričakuje se izbruh splošne stavke - Hladnokrvni optimizem vladnih krogov - Podrobnosti o izbruhu upora v Jaci

Madrid, 15. decembra. AA. Položaj v Jaci je neizpremenjen. Vladne čete so imele več bojev z uporniki. Izgube vladnih čet so malenkostne, na uporniški strani pa velike. Vladne čete so ujele nad 500 nasprotnikov. Vlada je pojačala obmejne čete, da onemogoči upornikom prestop v Francijo.

Barcelona, 15. decembra. AA. Navzlic glasom, da grozi splošna stavka, se vrši življenje popolnoma normalno. Vsi izredni ukrepi so se pokazali nepotrebnim. Policija je aretirala nekatere republikance, ki niso igrali v javnosti vloge. Mislijo, da dogodki v Jaci ne bodo imeli v Barceloni nobenega odmeva. (Haver).

Madrid, 15. decembra. p. Po zmagi vladnih čet na duporniki v Severni Španiji je bilo obrazovano vojno sodišče, pred katero so bili postavljeni glavni kolovodje upora. Polkovnik Galan in kapetan Fernandez sta bila obsojena na smrt. Smrtna obsodba je bila takoj izvršena. Mnogo drugih upornih oficirjev je bilo obsojenih na dosmrtno ječo.

Madrid, 15. decembra. AA. V Madridu se pričakuje izbruh splošne stavke kot protest proti eksekuciji polkovnika Galana in kapetana Fernandeza. (Reuter).

Pariz, 15. decembra. AA. Po vesteh iz Španije je bilo tamkaj **proglašeno obsedno stanje. V več mestih je izbruhnila generalna stavka.** Vlada je izdala vse potrebne ukrepe, da zaduši uporniški pokret. V Madridu je redarstvo prijelo več oseb, med drugimi Zamoro in Maura.

Kaka je izbruhnila vstaja

Madrid, 15. decembra. p. O izbruhu vstaje so krožile spočetka razne govorice. Govorili so o sto mrtvih in mnogih ranjencih. O uporu tisočih ljudi. Šele sedaj so postala poročila bolj umerjena in iz njih se dajo posneti nekatere podrobnosti.

Gibanje v Jaci se je pojavilo s prihodom kakih 200 dijakov iz Madrida in Barcelone. Spremljali so jih vseučiliški profesorji. **Ti ljudje so pripeljali s seboj veliko število letakov, v katerih je bila napovedana splošna revolucija in proklamacija španske republike.** Ko so razdelili med ljudi te letake, se je uprl velik del garnizije v Jaci in mase ljudstva so z vojaki krožile po cestah in vzklikale republiki. Dva orožniška častnika, ki sta skušala v kali potlačiti upor, so ustrelili. Takoj se je oborožilo 600 civilistov in se pridružilo vstaškim četam., ki so narasle tako na 3000 mož. Vse pa kaže, da so se voditelji te vstaje prenaglili in napovedali vstajo pred onim dnem, ko bi bila morala nastati splošna revolucija po vsej Španiji.

Vstajo sta vodila poveljnik garnizije v Jaci, višji častnik Mangada in polkovnik Galan, neki mladi častnik, ki se je izkazal leta 1926 v Maroku in ki so ga zaradi upora obsodili na pet let ječe, a ga pozneje s padcem diktatorja Prima de Rivera spet izpustili.

Vlada je dobila prvo vest o uporu po nekem podeželskem novinarju, ki mu je uspelo telefonirati v Madrid. V Madridu so vladni krogi zelo optimistični in člani vlade kot tudi sam kralj Alfonz so pokazali veliko hladnokrvnost, toda tudi ne manjka govoric, da bi se vstaja v Jaci ne smela vzeti tako na lahko, posebno ne, **ker je bila strogo tajno pripravljena in ni o njej vlada ničesar vedela, dokler ni že bila izbruhnila.**

Posledice prvih vesti o uporu v Jaci so bile neizogibne. V Saragozi je prišlo do uličnih nemirov in stavke, kar je trajalo, dokler niso proglasili obsednega stanja, ki so ga morali raztegniti na vso aragonsko provinco. Tudi prebivalstvo Barcelone se je silno razburilo. Demonstrante je policija le težko razgnala. Po vseh mestih Španije je vojaštvo v stalni pripravljenosti.

Mnogo vstašev se je umaknilo v gore. Okrog 300 bežečih upornikov so vojaške čete ujele. Obmejne prehode na francoski meji so sila ojačili, kljub temu pa je mnogim vstašem uspelo zbežati v Francijo.

Po sestavi levičarske vlade v Franciji

Glasovi listov o Steegovi kombinaciji - Koncentracija, toda ne okoli centra - Zadovoljstvo levice - Tardieujevi pristaši napovedujejo odločno opozicijo

Pariz, 15. decembra. Sestavo nove vlade pospremljajo vsi listi z obširnimi komentarji. Desničarski listi in oni, ki so zagovarjali politiko večne Tardieujeve vlade, dajejo soglasno izraza svojemu nezadovoljstvu nad rešitvijo krize, kot jo je izvedel senator Steeg s setavo svoje vlade. Glasila levice ne krijejo na drugi strani svojega zadovoljstva, saj so se socijalni radikali, ki so bili sami zapustili vlado pred par leti in prešli v opozicijo — kateri položaj jim je postajal od dne do dne bolj neprijeten — dokopali zopet do ministrskih stolov.

Novi francoski ministrski predsednik **Théodore Steeg**

»Temps« posveča Steegovi vladi daljši članek, v katerem najprej ugotavlja, da so po Steegovi kombinaciji izločene iz vlade glavne republikanske skupine poslanske zbornice. Senator Steeg je sestavil novo vlado — nadaljuje list — ne da bi se bil oziral na večino. Louis Barthou je poskušal ustvariti sodelovanje zmernih republikancev in socijalnih radikalov, Pierre Laval je skušal opraviti brez enih in drugih. Senator Steeg pa je zmerne elemente enostavno izločil in se obesil na radikale. Postavil se je proti Demokratični republikanski uniji, proti Tardieuju in proti večini nacijonalnih republikancev. **Hoče »koncentracijo«, toda ne okoli »centra«, hoče »spravo«, toda izključno v levi smeri.**

Kombinacija, ki se je rodila na ta način, je nekaka druga izdaja enodnevne vlade Chautempsa. Glavno obeležje Steegove rešitve je v tem, da je dal slovo ideji republikanske sloge, ki je bila zadnji dve leti vodilno načelo in ki izhaja iz Poincaréjeve formule nacijonalne zveze iz leta 1926. Kakor Chautemps tako je tudi senator Steeg šel z gobo preko onega duha, ki je vladal v francoski politiki, odkar je bil napravljen konec blaznostim kartela levic.

»Temps« zaključuje: »Taka vlada, v kateri prevladuje duh socijalnih radikalov, je obsojena na to, **da bo njeno življenje postalo prej ali slej odvisno od podpore socijalistov. V deželi ima proti sebi živo in zdravo poincaréjevsko tradicijo,** ki je tradicija odkrite republike in sodelovanja vseh v interesu dežele. Dolžnost opozicije, ki bo štela sedaj v svoji sredi pobornike reda Tardieuja, Maginota in Reynauda, je s tem jasno določena. Vrednote, ki jih imajo braniti, so one, na katerih počivata varnost Francije in nacijonalni red. Oni bodo gotovo napravili svojo dolžnost.

»Echo de Paris« se vprašuje, kaj se more zgoditi, čim postane jasno, da stoji večina poslanske zbornice trdno na svojem stališču. Nova vlada s staro radikalno gardo odgovarja. Tem bolje, položaj bo vsaj jasen. Gustave Hervé naglaša v »Victoire«, da je bila zadnja kriza blagodejna, ker je odprla Francozom oči; tako da se sedaj zavedajo, da ne živijo v režimu republike, temveč v režimu masonerije.

Glasila levice uporabljajo priliko komentiranja sestave nove vlade za ponovne napade proti Tardieuju, ki ga smatrajo za glavnega premaganca. »Quotidien« naglaša, da je sedaj pot prosta ter da pelje novo vlado k častnim dejanjem. Toda — dostavlja — ob isti poti ji grozi tudi marsikatera nevarnost. List poziva vlado, naj gre pogumno naprej, kajti vsi pošteni ljudje vseh strank bodo ž njo.

Socijalistični »Populaire« pravi, da je sedaj položaj jasen. Tisti, ki bodo še nadalje na straži okoli Tardieuja, bodo dobili za večne čase žig najhujših reakcijonarcev in kot take jih bo treba pobijati. Socijalistični voditelj Léon Blum napada v istem listu s svoje strani Tardieuja in njegove pristaše.

Pariz, 15. decembra. AA. Minister za finance Germain Martin in minister za proračun Palmade sta izjavila novinarjem, da bosta izgotovila nov proračun v popolnem soglasju in pravočasno. Proračun za leto 1931-32 mora sloneti na strogem ravnovesju. To ravnovesje je pogoj glavne finančne politike. Finančni položaj je sicer dokaj resen, vendar ni treba obupati nad bodočnostjo. To velja tudi za primer, da se bo položaj poslabšal. Svojo izjavo sta zaključila s pohvalo bivšemu ministru financ Reynauldu, ki je vodil svoj resor sila preudarno.

Naraščajoča politična napetost v Romuniji

Liberalci ponovno zapustili parlament -- Negotova usoda vlade g. Mironescuja

Bukarešta, 15. decembra. n. Vsi listi poročajo danes na dolgo in široko o vprašanju obstanka Mironescujeve vlade. Večina izmed njih trdi, **da tej vladi ni sojeno dolgo življenje in da bo izvedla samo uveljavljenje državnega proračuna in novega volilnega zakona.** Stalno namreč krožijo vesti o novi vladi, katero bi sestavljale ugledne osebnosti. »Lupta« pravi, da je general Bresan izjavil, da si ne želi nikake politične službe in niti ne vlade osebnosti. Če pa bi mu kralj poveril posebno misijo, bi jo na vsak način sprejel in izvršil.

Bukarešta, 15. decembra. n. Liberalna stranka je znova zapustila parlament. Predsednik parlamenta pop Čičo je pozval predsednika stranke Bratianuja, naj se povrne v parlament. Ta pa je izjavil, da se njegovemu pozivu ne more odzvati, ker liberalna stranka nikakor več noče sodelovati v finančnem odboru parlamenta, to pa iz osebnih razlogov, in sicer zaradi predsednika tega odbora Camaracescuja. Sodelovala pa bo v proračunski debati v plenumu parlamenta.

Odnošaji med Anglijo in Rusijo

London, 15. decembra. AA. Vprašan v parlamentu o odgovoru s strani SSSR na britansko noto glede komentarjev proti britanski vladi sovjetskega komisarja v procesu proti ruskim profesorjem, je Henderson odgovoril, da je naročil britskemu poslaniku v Moskvi, da obvesti komisarja za zunanje zadeve, da britanska vlada ni zadovoljna z zadržanjem sovjetske vlade v tem vprašanju.

Na druga vprašanja glede Rusije je Henderson dejal, da ne bo imenoval angleškega vojaškega atašeja v Moskvi. Prav tako je tajnik za prekomorsko trgovino Gillett dejal, da angleška vlada ne bo odposlala trgovinske misije v Rusijo, da pa misli, da se s tem ne bo nič pridobilo.

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja v Beogradu

Beograd, 15. decembra. AA. Na rojstni dan Nj. Vel. kralja 17. decembra bodo svečane službe božje z blagoslovi v vseh cerkvah in molilnicah. Sprejemi na dvoru odpadejo, knjiga za vpis pa bo razstavljena v maršalatu dvora.

Naš zastopnik v razsodišču MZT

Beograd, 15. decembra. AA. Generalno tajništvo mednarodne zbornice za trgovino je obvestilo naš narodni odbor te zbornice, da je bil na seji 5. t. m. izvoljen v izvršni odbor kot redni član gosp. Aleksander Cincar-Marković, svetnik poslaništva v Parizu.

Važno obvestilo zavoda za pospeševanje zun. trgovine

Beograd, 15. decembra. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je obvestil gospodarske organizacije da bo vodil evidenco o tujih nesolidnih tvrdkah, bodisi da se bavijo z uvozom ali z izvozom, bodisi s posredništvom pri nakupih in prodajah. Hkratu so bile obveščene o sklepu uprave, da bo zavod izdajal bulletin o vseh izpremembah trgovinske politike drugih držav, ki se tičejo naše izvozne trgovine. Zavod bo pošiljal te bulletine vsem organizacijam ne glede na njihovo stroko in ne glede na to, ali je vsebina vsakega bulletina v njihovi ožji interesni sferi.

Poincare bolan

Pariz, 15. decembra. AA. Poincaré se je počutil v soboto zelo indisponiranega in slabega. To stanje se ni spremenilo. Radi tega mu je potreben absoluten mir.

Pogajanja z Avstrijo o delavskem zavarovanju

Dunaj, 15. decembra. n. Danes je dospela na Dunaj posebna jugoslovanska delegacija pod vodstvom dr. Katičića, ki bo vodila pogajanja z avstrijsko vlado v zadevi važnih socijalnih vprašanj. Njena naloga je, da uredi vprašanje o delavskem zavarovanju, bolniških stroških itd.

Venizelosova volilna zmaga v Solunu

Solun, 15. decembra. AA. Pri včerajšnjih volitvah je bil izvoljen za predsednika občine venizelist in dosedanji predsednik senata Harisios Vane Vanvakas. Zanj je bilo oddanih 13.367 glasov od skupnih 32.295 glasov. Za izvolitev je potrebno 40% glasov. Njegovi nasprotniki protivenizelist Kotzamani je prejel 8396, levičarski kandidat Patrikios 6932, komunist Dukaz 2500 glasov. Novoizvoljeni predsednik solunske občine bo odložil predsedništvo senata, a na njegovo mesto pride predsednik grško-jugoslovanske lige v Solunu Mavrokordato.

Brezposelnost v Italiji

Rim, 15. decembra. AA. 30. novembra je bilo v Italiji 534.280 brezposelnih. Največ brezposelnih je v poljedelstvu in v gradbeni industriji.

Ker so bile vsled snežnih metežev telefonske zveze prekinjene, nam je izostal včeraj velik del naših dnevnih telefonskih poročil.

Tudi privatna inicijativa mora pomagati

Kmetijstvo je temelj vsega našega narodnega gospodarstva in zato mora biti skrb za kmetovalca in delavca na prvem mestu, kakor je tudi pravilno poudaril novi ban dr. Drago Marušič v svoji prvi, tako pomembni izjavi. Takoj nato pa je njegovo izjavo potrdila tudi vlada sama, ko je na svoji seji z dne 12. t. m. izdala celo vrsto ukrepov v korist našega kmetijstva in vsega našega gospodarstva. Nad vse dalekosežni so ti ukrepi vlade in se nanašajo na davčne olajšave, carinske oprostitve, pomoč zadrugam in kmetijstvu, znižanje obrestne mere, asanacijo vasi, ustanovitev podružnice obrtne banke v Ljubljani, na zboljšanje organizacije našega izvoza, razbremenitev občin itd. Vsak teh ukrepov že pomeni pomoč za naše gospodarstvo, vsi ukrepi skupaj pa morajo takoj prinesti znatno zboljšanje, toda pod pogojem, da bodo tudi kmetovalci storili svoje, da bo privatna inicijativa podprla vladno.

Kajti ni zadosti, če vlada sama stori svojo dolžnost, temveč tudi prebivalstvo mora storiti svojo dolžnost v polni meri, ker šele v tem primeru bo uspeh popolen. Kaj pomaga na primer, če država odpravlja carino na poljedelske stroje, kmetovalec pa se te ugodnosti ne poslužuje in še naprej obdeluje zemljo po starem neracijonalnem načinu. In kaj pomaga, če se trudi vlada za boljša semena, kmetovalec pa teh ne uporablja. Zato je treba, da privatna inicijativa doseže, da se bo kmet tudi vseh ugodnosti, ki mu jih daje vlada, posluževal in tudi sam s svoje strani storil vse, kar je potrebno za zboljšanje našega kmetijstva. Prva naloga privatne inicijative je zato, da vladne ukrepe med narodom popularizira, da kmetovalec spozna, da je sedaj na krmilu vlada, ki mu v resnici hoče pomagati. Kmetovalec mora imeta zaupanje do vlade, ker samo tako bo imel pogum, da bo tvegal denar za investicije, ki so potrebne za zboljšanje kmetijstva.

Propaganda vladnih ukrepov je prva naloga privatne inicijative, druga pa je, da s pravilnim sodelovanjem doseže največji uspeh za vladno akcijo. Tako je vlada določila povečanje podpor kmetijskim zadrugam ob njih ustanovitvi. Ta sklep mora javnost izkoristiti in ž njim propagirati ustanovitev potrebnih zadrug. V vladnem komunikeju je naravnost kažipot, kakšne zadruge se naj ustanove. Ukinitev uvozne carine na poljedelske stroje naravnost kliče k nabavi teh strojev potom zadrug. Nakupovanje plemenske živine v državi bi moralo voditi k ustanovitvi zadrug za gojitev plemenske živine. Asanacija vasi bi morala nadalje poklicati v življenje celo vrsto novih zadrug.

Še prav posebno pa bi morala pomagati privatna inicijativa pri organizaciji izvoza naših pridelkov v tujino. Vedno se treba zavedati, da pomeni izvoz našega sadja in naših pridelkov dotok tujega denarja v našo državo in s tem možnost za razvoj naše trgovine, obrta in industrije. Vlada se trudi zato, da čim bolje organizira naš izvoz in da zasigura našim producentom dobro in varno prodajo njih pridelkov. Ves trud vlade pa bo brez pravega uspeha, če ne bo privatna inicijativa vladnega prizadevanja na vso moč podpirala. Tako je čisto nemogoče doseči dobro ceno našemu sadju, če se ne bodo sadjerejci ravnali po prejetih navodilih in gojili le sadje, ki ga tujina zahteva. Že danes je jasno, da je mogoč uspešen in organiziran izvoz našega sadja le po sadjarskih zadrugah. Na Štajerskem je letos rešilo kmetovalca sadje, ko bo izvoz sadja res organiziran, bo sadje dalo kmetovalcu resnično blagostanje.

Tudi obnova vinogradov je mogoča le s sodelovanjem zasebne inicijative. Sploh je ta najbolj potrebna v gospodarsko zaostalih krajih, ker tu je skoraj povsodi treba orati ledino.

Na vsako področje našega gospodarstva sega vladna pomoč in zato se mora tudi v vsakem področju pokazati privatna inicijativa in potem bo uspeh popolen. Ne samo korporacije, društva in javne ustanove, ne samo strokovnjaki in uradniki, temveč vse prebivalstvo brez izjeme mora sodelovati in potem bo doseženo, kar je namera vladne akcije, da se bo na vseh poljih pričelo novo življenje in s tem napredek. Komunike o znameniti seji ministrskega sveta z dne 11. t. m. naj bo za vse opomin, da treba s podvojeno silo zagrabiti za delo, da bodo padli vsi nedostatki in da se bo delalo prav in mnogo.

Povratek dr. Marinkovića iz Aten

Važna izjava našega zunanjega ministra novinarjem pred odhodom »Naš skupni interes je čuvanje "statusa quo" na Balkanu« - Francoski glas o uspehih njegovega obiska

Atene, 15. decembra. Jugoslovanski minister za zunanje zadeve dr. Marinković je sprejel danes pred svojim odhodom predstavnike tiska, katerim je dal sledečo izjavo:

Evo, gospoda moja, moj obisk je končan in jaz odhajam z najboljšimi vtisi po izmenjavi misli z gg. Venizelosom in Mihalokopulosom. Mi nismo imeli ničesar posebnega razpravljati, ali smo naravno izkoristili to priliko, **da izmenjamo nazore glede splošnega položaja in položaja na Balkanu. Srečen sem, da lahko ugotovim enakost naših pogledov o položaju v Evropi in položaju na Balkanu.** Pri oceni **situacije naših dveh držav je treba gledati** na geografski položaj, ki je istoveten, dasi je Jugoslavija bolj srednjeevropska država, Grčija pa država Sredozemskega morja in Balkana. **Naš skupni interes je čuvanje statusa quo na Balkanu,** radi česar mi je zelo drago, da sem še enkrat ugotovil enakost naših pogledov. Naše sodelovanje se mora še čvrstejše razviti.

Čuditi se moram napredku grškega naroda. Ta napredek se opaža na prvi pogled. S tem, da napreduje Grčija, napreduje tudi razvoj celega Balkana. Vi veste, da so se balkanski narodi borili pol stoletja za svojo neodvisnost in narodno svobodo. Ta čas herojske dobe je zdaj končan. Zdaj je na nas, da v zgodovini igramo nam dostojno vlogo, akr je naš cilj.

Kar se tiče balkanske unije, je to ideal vseh nas. Konferenca v Atenah je bila zunanja manifestacija, toda obstoja še mnogo drugih vprašanj notranje narave, ki se lahko rešijo s takim zbližanjem. Mi in Grčija smo rešili vsa sporna vprašanja, toda vidi se, da so se tekom časa in s spremembo atmosfere ta vprašanja rešila sama od sebe. Glede medsebojnih odnošajev je treba imeti dobro voljo in zaupanje ter se je treba izogibati sumničenj.

Na vprašanje o narodnih manjšinah je g. dr. Marinković dejal:

Vprašanje manjšin se more rešiti samo z zbližanjem in zaupanjem. Dokler se bo vprašanje zaščite narodnih manjšin uporabljalo kot politično orožje, do tedaj bo to nesreča za mir in velika krivica za narode. Vi se spominjate, kako je bila izvršena za časa otomanskega carstva z odredbami berlinskega kongresa zaščita manjšin, **ki je v stvari bila politično orožje za razcepitev otomanskega carstva. Mi ne bomo dopustili, da bi se ta igra vodila tudi z nami.** Kaj se je delalo, so najboljši primer armenske in grške manjšine in zato pravim, da se vprašanje manjšin more rešiti samo z zbližanjem, a ne s sovražnim zadržanjem, kajti s sovražnikom se ne pogaja.

Kar se tiče carinske unije, je treba predvsem gledati na gografski položaj držav. Gospodarski problemi in interesi sosednjih držav niso istovetni z interesi držav, ki so daleč ena od druge. Vi veste, d. mi najbolj delamo na to in iščemo način, kako bi rešili gospodarski problem.

Na vprašanje o Venizelosovem obisku v Ankari je dr. Marinković odgovoril, **da je on že pred odhodom iz Beograda imel zaupanje do Venizelosa, ker je vedel za razloge tega obiska.**

Na vprašanje, ali bo evropski mir še dolgo trajal, je dr. Marinković dejal:

Vi veste, da prerokovanje ne spada v našo profesijo. **Lahko rečem, da verujem v dolgotrajen mir v Evropi.** Strah pred vojno ni drugega kot psihološki pojav, ki je nastal radi raznih alarmantnih izjav, ki samo povečujejo že itak težko gospodarsko krizo. Velike države imajo velike naloge in veliko odgovornost. Angleška na primer ne vodi samo borbo, kako naj najde tržišča za svoje proizvode, temveč tudi za to, da zagotovi mir med narodi. Dokler se ne bo tudi v Ameriki zbudila ta zavest, bo še vedno ostala ta psihoza strahovanja v svetu.

Atene, 15. decembra. Po sprejemu tujih in domačih novinarjev je Marinković sprejel predstavnike jugoslovanske kolonije, ki so ga pozdravili in zaprosili, naj izrazi v Beogradu Nj. Vel. kralju njihovo najglobljo vdanost in zvestobo. Marinković se jim je za to zahvalil in obljubil, da bo sporočil njihove želje.

Nato je sprejel predstavnike grško-jugoslovanske lige, ki so ga prisrčno pozdravili.

Jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković je odpotoval včeraj ob 12.30 iz Aten v posebnem vlaku, ki mu ga je dala na razpolago grška vlada.

»Vsi dvomi so razpršeni«.

Pariz, 15. decembra. AA. V zvezi z obiskom dr. Marinkovića v Atenah priobčuje »Echo d Paris« članek, v katerem pravi, **da so mnogi listi tolmačili nedavne obiske v Ankari kot nesporazum med Grčijo in Jugoslavijo. Po obisku dr. Marinkovića v Atenah, pravi list, bodo razpršeni ti dvomi.** Grški politiki po pravici naglašajo, da si želi Grčija miru in da bi grški državniki izgubili vsako razsodnost, ako bi svojo državo strmoglavili v pustolovščine, ki bi zanetile vojno v tem predelu Evrope.

Deputacija agronomov pri ministru dr. Šibeniku

Zadovoljstvo nad ustanovitvijo kmetijskih zbornic

Beograd, 15. decembra. AA. Minister za poljedelstvo dr. Stanko Šibenik je sprejel predstavnike saveza jugoslovanskih udruženj agronomov. Delegate sta vodila predsednik saveza in načelnik ministrstva Prohaska in tajnik saveza univ. prof. iz Zagreba dr. Pošić. Zastopniki jugoslovanskih agronomov so se zahvalili ministru poljedelstva za zakonski načrt o kmetijskih zbornicah. S tem v zvezi so izrazili svoje zadovoljstvo, da bo kmetijstvo dobilo svoja zastopstva. Savez je mnenja, da morejo biti kmetijske zbornice ločene od ostalih gospodarskih zbornic, in da niso njihove sekcije, ker se kmetijski interesi ne krijejo z interesi ostalih gospodarskih vej. Tudi poljedelci ne bi mogli biti primerno zastopani v takih sekcijah in zbornicah. Savez je zadovoljen s tem, da bodo v novih zbornicah tudi zastopniki kmetijskih odborov posameznih občin in srezov, ker bo s tem prebivalstvu dana možnost, da neposredno sodeluje v novih kmetijskih zbornicah in da nosi odgovornost za njihovo delo. Savez pozdravlja tudi to, da bodo zbornice obstojale iz izvoljenih in iz delegiranih članov. S tem bo dana možnost, da sodelujejo v novih kmetijskih zbornicah tako zastopniki prebivalstva samega, kakor tudi strokovnjaki posameznih gospodarskih ustanov. V kmetijskih zbornicah naj bodo poleg zastopnikov ostalih organizacij tudi delegati saveza jugoslovanskih agronomov. Posamezna njihova udruženja naj pošljejo svoje delegate v banovinske zbornice, savez sam pa v glavno kmetijsko zbornico.

Poljsko-jugoslovanske svečanosti v Poznanju

Varšava, 15. decembra. AA. Včeraj sta prispela v Poznanj jugoslovanski poslanik v Varšavi Branko Lazarević in prof. Julije Benešić. Na postaji so ju svečano sprejeli. Sprejema so se udeležili zastopniki poljsko-jugoslovanskega društva, jugoslovanski častni konzul, češkoslovaški konzul in drugi. Zvečer je bila svečana akademija v gledališču. Predaval je prof. Benešič o 12. obletnici jugoslovanskega ujedinjenja v zvezi z rojstnim dnem Nj. Vel. kralja. Akademiji so prisostvovali mnogi odličnjaki in številno občinstvo. Po akademiji je bil banket. Predsednik poljsko-jugoslovanskega društva general Teodovski je napil Jugoslaviji. Govorili so še drugi, a vsem se je naposled zahvalil jugoslovanski poslanik Lazarević. Po končani slovesnosti so zaigrali poljsko in jugoslovansko državno himno.

Težka nesreča na Savi pri Beogradu

En delavec utonil, usoda šestih drugih še neznana

Beograd, 15. decembra. k. Okrog poldne se je v pristanišču Rečne plovbe, ko je bilo tam zelo živahno, na instalaciji gradbe novega mostu dogodila težka nesreča. Neka armatura, ki je bila postavljena okrog prvega kesona na desni obali Save in na kateri je bilo več delavcev, se je porušila v reko. Delavci so pričeli klicati na pomoč svoje tovariše. Prvi trenutek je nastala panika, toda mnogi so vendar ohranili prisotnost duha in priskočili ponesrečenim na pomoč. Reševanje je bilo težko, ker je Sava motna in deroča. Po velikem naporu so potegnili iz vode tri delavce, od katerih je bil eden težko ranjen. Vse so prepeljali v bolnico. Našli so tudi čepico nekega delavca, o katerem ni glasu. Računajo, da je bilo na porušeni armaturi kakih 10 delavcev. Do sedaj je ugotovljeno samo o enem, da je utonil, o ostalih ni še ničesar znano.

Velik požar v mestu filmskih zvezdnic

Los Angeles, 15. decembra. AA. Požar je upepelil 15 vil na Mondenski plaži v Malibuju. Mnogi zvezdniki in zvezdnice so morali zbežati iz ogroženih hiš na prosto v spodnjih oblačilih. Med požarom so bile eksplozije filmov. Škoda je velika.

Pravilnik za znižano vožnjo Sokola kralj. Jugoslavije

Minister prometa je podpisal pravilnik o olajšavah na državnih železnicah in parnikih v državni eksploataciji za Sokola kraljevine Jugoslavije. Pravilnik se glasi:

§ 1. Letne brezplačne karte I. razreda za vse železniške proge in zrakoplovne proge dobe a) Prvi namestnik starešine Zveze Sokola kr. Jugoslavije. b) Načelnik in načelnica Saveza. c) Predsednik prosvetnega odbora. Vse karte izdaja generalna direkcija državnih železnic in so veljavne samo z legitimacijo z imenom, ki jo izda Savez. Te osebe imajo pravico do brezplačne vožnje med letom, ko so v položaju. Savez je dolžan vsako spremembo v teh funkcijah takoj javiti generalni direkciji drž. železnic in priložiti prijavi brezplačno karto dosedanjega funkcijonarja, sicer se karta ne bo izdala novemu funkcijonarju.

2. Izvršilni odbor uprave Saveza dobi vse letne brezimene brezplačne karte I. razreda za vse železniške proge in plovne linije. Te karte izdaja generalna direkcija in veljajo z legitimacijo in uverenjem Saveza, da je dotični član izvršilnega odbora uprave Saveza.

3. Člani uprave, ki stanujejo izven Beograda, dobe brezplačne karte za posamezna potovanja v I. razredu za brze vlake in potniške ladje za potovanje na seje uprave in za povratek domov. Te karte, za katere je treba posebej prositi za vsako potovanje, izda na zahtevo uprave Saveza generalna direkcija drž. železnic, kateri bo uprava Saveza vsako leto sporočila imena svojih članov z označbo njih stalnega bivališča. Ravno tako je uprava Saveza dolžna javiti direkciji vsako spremembo.

Vsaka sokolska župa dobi po dve brezplačni vozni karti za II. razred za železniške proge in za I. razred za plovne proge za potovanje v vsem področju, kakor tudi od sedeža župe do Beograda in nazaj. Te brezplačne karte izdaja za železniške proge ona oblastna direkcija drž. železnic, na katere teritoriju se nahaja sedež župe, a za plovne proge direkcija rečne plovidbe kr. Jugoslavije. Karte veljajo samo z legitimacijo dotične župe.

§ 2. Člani, članice, naraščajniki in naraščajnice ter možka in ženska deca Sokola kraljevine Jugoslavije uživajo olajšavo v vožnji za 50% od normalne vozne cene v II. in III. razredu potniških vlakov in v I. in II. razredu parnikov, ako potujejo v skupinah po najmanj 10 oseb. To velja kadar delajo društvene izlete, ali kadar potujejo na počitnice ali k sokolskim javnim nastopom ali župnim in saveznim letnim skupščinam ali tečajem. Vsi člani skupine morajo potovati v istem razrdedu. Na železnici morejo skupine po najmanj 15 oseb na potovanju preko 100 km uporabljati tudi brze vlake. Vsak član mora imeti članso legitimacijo. Razen tega mora vsako društvo izdati voditelju vsake potujoče skupine posebno potrdilo za vožnjo na parnikih.

Potniki lahko kupijo celo vozno karto pri odpotovanju, ki jim velja za brezplačni povratek. Postaja (agencija) bo žigosala obe potrdili pri izdajanju kart z olajšavami s svojim žigom z datumom in bo pridržala eno potrdilo drugo pa bo izdala voditelju skupine. Postaja bo ravnotako žigosala potrdilo s svojim žigom ob povratku. Po potovanju se potrdilo lahko izroči postaji ali agenciji. Pri pregledovanju voznih kart mora voditelj skupine pokazati železniškemu ali ladijskemu kontrolnemu osobju potrdilo z voznimi kartami, člani skupine pa svoje legitimacije. Prekinitev vožnje je dovoljena samo celi skupini po § 25. ž. o. ž. Ravnotako je dovoljen prehod iz tretjega v drugi ali iz drugega v prvi razred ali iz potniškega v brzi vlak samo celi skupini in z doplačilom razlike po olajšani vozni ceni. Ako skupina sestoja iz več ko 30 oseb, mora voditelj skupine prijaviti potovanje šefu izhodne postaje pred odhodom ali vhodni postaji pri povratku vsaj 24 ur pred odhodom vlaka.

§ 3. Ob priliki vsesokolskih zletov v državi ali v inozemstvu uživajo člani, članice, naraščajniki in naraščajnice ter možka in ženska deca 75% vozne olajšave tako pri potovanju v skupinah kakor pri posameznem potovanju. Podrobne odredbe o uporabljanju olajšav bo izdala generalna direkcija drž. železnic za vsak zlet posebej.

§ 4. Sokolska društva, ki potujejo na zlete, javne telovadbe ali na letovišče, uživajo pravico do brezplačnega prevoza potrebnega orodja od postaje, najbližje kraju, do postaje, kjer se zlet ali nastop vrši, ter nazaj. To olajšavo odobri tista oblastna direkcija, na katere področju ima društvo svoj sedež, a za plovne proge direkcija rečne plovidbe kr. Jugoslavije. Za prevoz se izda uputnica. Pri kombiniranem prevozu je potrebna posebna uputnica za železnico in posebna za parnike.

Poslanik dr. Stražnicki v Zagrebu

Zagreb, 15. decembra. k. V nedeljo je dospel v Zagreb naš poslanik v Buenos Airesu dr. Milorad Stražnicki. Prišel je na dopust in gre v Beograd da obvesti zunanjega ministra o delu poslaništva.

Dr. Aljehin v Zagrebu

Zagreb, 15. decembra. k. Danes ob 10.30 je prispel iz Karlovca v Zagreb svetovni šahovski mojster dr. Aljehin. Nocoj ob 20. bo odigral v dvorani Novinarskega doma simultanko s 35 nasprotniki.

Velik primanjkljaj v italijanski zunanji trgovini

Rim, 15. decembra. AA. V 11 mesecih je bilo uvoženega blaga za 15.600 milijonov, vrednost izvoženega blaga pa je znašala 11.066 milijonov Primanjkljaj znaša 4646 milijonov.

Krvavi spopadi med hitlerjevci in komunisti

Pariz, 15. decembra. AA. Havas poroča iz Gladbacha, da je tamkaj včeraj došlo do krvavega spopada med pristaši Hitlerja in komunisti. En komunist je bil ubit, mnogi so bili ranjeni.

Neznaten potres na Sušaku

Sušak, 15. decembra. k. Včeraj zjutraj ob 10.25 so na Sušaku in okolici občutili potres. Potresno gibanje je bilo le kratko in ni imelo nikakih posledic.

Proračun mestne občine ljubljanske za 1931

V ljubljanskih dnevnikih je razglašeno, da je proračun za leto 1931. razgrnjen v smislu določil § 37. obč. reda občanom na vpogled od 13. do 26. decembra. Opazke občanov se bodo pri pretresovanju proračuna vzele v poštev.

Občinski red § 37. določa gledé proračuna to-le: **Občinski svet mora vsako leto na podlagi inventarjev in računov sestavljene proračune o dohodkih in stroških občine, kakor tudi vseh zakladov in zavodov, katere občina oskrbuje posebej, pregledati po vseh dohodnih in potrošnih postavkih ter jih ustanoviti za naslednjo leto.**

Ti proračuni se morajo z dotično utemeljitvijo predložiti občinskemu svetu.

Predno te proračune pretresa občinski svet, razgrniti jih je 14 dni javno v občinskem uradu občanom na vpogled, kar je o pravem času razglasiti v občini.

Opazke, katere občani navedejo o proračunih je pri pretresovanju vzeti v premislek. Zakon jasno zahteva, da se mora proračun z utemeljitvijo predložiti občinskemu svetu. Proračun sestavi mestno knjigovodstvo na podlagi poročil raznih odsekov, in ga predloži finančnemu odseku, da ga ta končno redigira in utemelji. Ti utemeljeni proračuni se predlože občinskemu svetu v pretres. Predno pa te proračune pretresa občinski svet, razgrniti je te proračune 14 dni javno v občinskem uradu občanom na vpogled in se morajo opazke, katere navedejo občani o teh proračunih, ki se bodo predložili občinskemu svetu v pretres, vzeto v premislek v dotični občinski seji.

Proračun pa, ki je sedaj razgrnjen občanom na vpogled, je samo od knjigovodstva sestavljeni predlog in načrt, in se še ni obravnaval v finančnem odseku, toraj ne more služiti občanom za podlago njihovih opazk, katere mora vzeti občinski svet pri proračunski debati v premislek. Kajti ta tedaj razgrnjeni proračun finančni odsek še lahko temeljito popravi, tako da pride v popolnoma drugačni obliki pred občinski svet, kakor je pa bil razgrnjen, da so toraj tudi opazke občanov, ki so jih ti napravili k razgrnjenem a sedaj po finančnem odseku popolnoma predrugačenem proračunu, brez pomena pri pretresovanju proračuna v občinskem svetu. Te opazek občanov bi bile morebiti popolnoma drugačne, če bi občani imeli ne od knjigovodstva sestavljeni, nego od finančnega odseka popravljeni razgrnjeni proračun v rokah. Po § 85. obč. reda imajo občani pravico priziva, toraj tudi proti proračunu. Razgrnjen mora tedaj biti in občanom na vpogled le oni proračun, ki pride pred občinski svet, ne pa oni proračun, ki se še lahko bistveno spremeni, predno pride v občinskem svetu v razpravo.

Prosimo nadzorstveno oblast, da ta nedostatek popravi in odredi, da se od finančnega odseka redigirani proračun, ki je zrel za obravnavo v občinskem svetu, razgrne občanom na vpogled, ne pa od knjigovodstva sestavljeni načrt, ki še ni zrel za obravnavo v občinskem svetu, ker opazke občanov k načrtu knjigovodstva, ki je sedaj razgrnjen, nimajo nobenega pomena za občane, pomen imajo le one opazke k tistemu proračunu, ki pride, ko je bil enkrat razgrnjen, tudi v nespremenjeni obliki pred občinski svet.

Po sedanji praksi je bil razgrnjen samo en eksemplar proračuna občanom na vpogled.

Občani smo mnenja, da en izvod ne zadostuje, Hočemo dobiti popolen vpogled v občinsko upravo. Zaradi tega naj se uvažuje naš predlog, da dobijo vsaj društva in korporacije po dva eksemplarja, seveda proti primerni odškodnini, da doma mirno pregledajo proračun, kar je pa v občinskem uradu, kjer je en sam eksemplar na razpolago, absolutno nemogoče, in je ta način razgrnitve kakor rečeno direktna ironija za občane. Proračun se mora itak za vse člane občinske uprave razmnožiti in ne igra število eksemplarjev nobene vloge. Tako bi dobila društva in vse korporacije, ki se pravočasno oglase, proračun. Tudi občinski upravi mora biti na tem ležeče, da se kolikor mogoče veliko občanov seznani s proračunom.

Več občanov.

Zborovanje radovljiškega učiteljskega društva

Jesenice, 13. decembra.

Danes se je vršilo zborovanje radovljiškega učiteljskega društva v risalnici osnovne šole na Jesenicah.

G. predsednik Šifrar, upravitelj osnovne šole na Breznici je pozdravil vse navzoče g. učitelje, ki so v velikem številu posetili zborovanje. Posebno je še pozdravil poverjenika UJU gosp. Skrilja, ki je prišel iz Ljubljane ter v vznešenih besedah referiral ter dajal učiteljstvu smernice o ustanovitvi in delu v kmetskih, nadaljevalnih in gospodinjskih tečajih. V takih tečajih naj bi se dalo samo poklicno znanje, ki je baza za nadaljno izobraževanje posameznikov.

V letu 1929. je bilo v Dravski banovini 53 kmetsko nadaljevalnih tečajev s 1013 fanti, gospodinjskih tečajev je bilo 48 s 629 dekleti. V letu 1930. je število tečajev narastlo za 14 in 9. V radovljiškem okraju sta 2 taki šoli. Odbor društva se za enkrat deli v 3 odseke in sicer v I. narodno izobraževalni odsek II. odsek za nadaljevalno šolstvo, III. gospodarski odsek. V narodno izobraževalni odsek so bili izvoljeni: gg. Pibrovec, Grodnik, Hafnar, Pikelj in Valjavec. V odsek za nadaljevalno šolstvo: gg. Žagar, Prestor, Kobentar, Hlečajna in Pečar. V gospodarski odsek so bili izvoljeni: gg. Baeblar, Požar, Blažič in Bratina. — Na zborovanju se je poročalo o seji širjega sosveta, ki se je vršila 9. novembra t. l.; dalje o stanju centrale UJU napram poverjeništvu in sekcijam. Poslala se je tudi resolucija, da naj se seznami vseh nezasedenih učiteljskih mest, kakor tudi upraviteljskih pošljejo učiteljem v objavo, da lahko za iste kompetira. Učitelji naj se ne premeščajo med letom. Na učiteljščih naj bi strokovno izobražene učiteljice poučevale ročna dela v vseh letnikih. V zadnjih letih naj bi polagali važnost na narodno folkloro.

G. poverjenik Skulj je nadalje občirno poročal o skupščini ki se je vršila letos v Beogradu. Lepo je povedal in orisal borbe UJU za zboljšanje gmotnega položaja. Končno je omenil, da se bo vršila prihodnje leto med počitnicami razstava šolskih del samo za Dravsko banovino, za kar bo bržčas votirala banska uprava dotični znesek kot podporo.

Sneg po vsej banovini

Prva prava zimska nedelja v Ljubljani — Sneg je potrgal mnogo telefonskih in brzojavnih zvez in napravil veliko škodo

Ljubljana, 15. decembra.

Pa smo ga dobili. Dolgo časa se je kuhal. Lepim dnevom so sledili neprijetni deževni. V nedeljo je vse kazalo na sneg. Uverturo je napravil dež, ki se je pa kmalu spremenil v sneg. V velikih, gostih kosmih je začelo snežiti. Naletavalo je vedno močneje in močneje in Ljubljana se je odela v težko snežno odejo.

Prva zimska nedelja

To je bilo nekaj za naše smučarje. Po cestah si jih videl v smuški obleki, kako so jim žareli obrazi. Z »dilcami« na ramah so hodili na kolodvor. Res čudno je to, eni se vesele, drugi pa režejo kisle obraze spričo snega. — Prav zadovoljni so bili tudi gostilničarji in kavarnarji. Imeli so ves dan obilo posla. — Ljubljančani so kaj kmalu zadovoljni. Nekateri lokali so bili tako zakajeni, da bi človek lahko dim z nožem rezal, kar pa ni motilo meščanov.

Kljub snežni vihri se je vršila v Ljubljani celo nogometna tekma, sportniki so pač svojevrstni ljudje.

Ljubljanska promenada je bila izredno živahna. Kinematografi in gledališča so bila seveda razprodana.

Močno poškodovane telefonske in brzojavne proge

Prav občutno škodo je povzročil težki sneg brzojavnim in telefonskim napravam. Skoro vsi telefonski vodi so bili prekinjeni, tako lokalni kakor tudi medkrajevni. Istotako je pokvarjenih mnogo železniških brzojavnih naprav. Vpostavljene so bile doslej v smeri proti Trstu, deloma proti Dunaju, lokalne zveze z Vrhniko, Logatcem do Cerknice, ena zveza z Zagrebom, Celjem in Mariborom, Rimske toplice in Bohinjska Bistrica z vmesnimi postajami. Zveza z Beogradom je ostala nepoškodovana. Z Dunajem zaenkrat še ni mogoče govoriti, vrši se le radio prenos preko Zagreba.

Pretrgano ljubljansko telefonsko omrežje

Posebno občutno škodo je povzročil sneg na vodih v Ljubljani. Centrala ima pretrgano zvezo s kakimi 600 naročniki. Sneg je sicer že dostikrat povzročil občutno škodo, sedanja pa je ena najtežjih v zadnjih letih. Popravila se izvršujejo z največjo naglico, primanjkuje pa strokovnih delavcev. Popravljajo sedaj najvažnejše vode, in sicer z vojaškimi oblastmi, uredništvi, bolnico, zdravniki itd. Vsa lokalna popravila v Ljubljani bodo do popolne vpostavitve zvez trajala 10 do 14 dni.

Zvečer okoli 20. ure je na mnogih krajih ugasnila električna luč. Popravila se izvršujejo z mrzlično hitrostjo in je na večini mest tok že vzpostavljen.

Bog ne daj, da bi sedaj pritisnil jug. K raznim nezgodam bi se pridružile še poplave.

Pojasnilo tvrdke Siemens d. d.

Radi snežnega zameta so se potrgale na večjih mestih prostovodne žice električne urne naprave mestne občine ljubljanske. Iz tega vzroka se je ustavila električna urna naprava. Slični defekti so nastali tudi na ostalih električnih vodih, ki so napeljani po Ljubljani. Skušali bomo popravilo čimpreje izvršiti ter spraviti urno napravo zopet v obrat.

Sneg v Mariboru

V nedeljo popoldne je pričel naletavati sneg, ki je do včeraj zjutraj pokril vse mesto in okolico s 15 cm debelo plastjo. Ponekod je pokvaril nekatere telefonske in druge napeljave, na Kalvariji pa se je razčesnila velika bukev in zagradila pot.

V Mariboru je sneg okrog 500 telefonskih zvez pretrgal.

Celje brez električnega toka

V nedeljo dopoldan je bil tok prekinjen radi del na transformatorju. Po polnoči pa je nenadoma bilo vse mesto brez luči. Baje se je tedaj vsled snega potrgal falski daljnovod na progi med Mariborom in Celjem. V ponedeljek tudi še ni bilo toka in je nevarnost, da bo mesto par dni brez luči, če ne bo uspelo popraviti daljnovod.

Kamnik, 15. decembra.

Kratko je bilo naše veselje, ko je v četrtek nastopilo lepo vreme in smo upali, da se bo obdržalo vsaj teden dni. Termometer je kazal v petek najnižjo letošnjo temperaturo: —5° C. V nedeljo pa je pričelo zopet močno deževati, proti večeru pa snežiti. Sneg, ki je padel na razmočena tla, se nikakor ni mogel obdržati, čeprav je snežilo vso noč. V soboto zjutraj je bilo snega na strehah in po travnikih komaj dva prsta na debelo, torej več kot polovico manj kot v Ljubljani. Izgleda pa, da se sneg dolgo ne bo obdržal.

Slovesna zaključitev gostilničarskega tečaja v Mariboru

Danes so tu na slovesen način zaključili šesttedenski gostilničarski tečaj, ki ga je posečalo 16 hčera gostilničarjev in hotelirjev z dežele. Zaključitev tečaja je bila v »Vesni« ob 11. dopoldne. Udeležili so se je ravnateljica zavoda ga. Rapočeva, zastopniki gostilničarske zadruge, banovine, lokalnih oblasti in tiska. V telovadnici zavoda je zbrane goste pozdravila najprej ga. ravnateljica Rapočeva, nakar so govorili predsednik zveze gostilničarskih zadrug hotelir Fran Zemljič o pomenu tečaja, g. Narte Velikonja v imenu kraljevske banske uprave, dr. Senijor za tujsko prometno zvezo, g. Andrej Oset v imenu zavoda za pospeševanje obrti pri zbornici za TOI, naposled še zadružni inspektor g. Založnik. Gostje so si nato ogledali vse naprave in razstavo tečaja, nakar je sledil zaključni banket za vse povabljene goste. Na banketu so govorili o pomenu tečaja in o srednji gostilničarski šoli v Mariboru g. predsednik zveze gostilničarskih zadrug g. Zemljič, za bansko upravo g. Velikonja, zadružni inspektor Založnik, za tisk pa Radivoj Rehar. — Zvečer se je vršil še intimen zaključek tečaja za povabljene goste.

Izseljenci v novembru

V mesecu novembru se je izselilo skozi Jesenice v evropske države 270 oseb, in sicer 269 v Francijo ter 1 v Belgijo. V prekomorske države pa se jih je izselilo 327, in sicer v USA 186, v Argentino 95, v Kanado 19, v Uruguay 22, v Chile 3 in v Brazilijo 2. Vseh izseljencev skupaj je torej 597, dočim se jih je vrnilo iz prekomorskih držav 536, iz evropejskih pa 473, torej vseh vrnjencev 1009. Število 412, ki znači, koliko se jih je več vrnilo kot izselilo, nam jasno kaže, da je tujina tudi v najboljšem slučaju le mačeha, in da je matidomovina le ena!

Vseh potnikov preko Jesenic v državo je bilo 3331, iz države 2348. Zopet dotok večji kot odtok.

Izgnanih pa je bilo iz USA 18, iz Kanade 7, iz Avstrije 6, iz Italije 1, iz Nemčije 2; torej vseh izgnancev v minulem mesecu je bilo 34.

Repatriranih, to se pravi na državne stroške vrnjenih pa je bilo iz USA 15, iz Kanade 36, iz Argentine 69, iz Avstrije 4, iz Francije 23, iz Nemčije 5, iz Belgije 12 in iz Brazilije 2. Če računamo za vsakega reportiranca povprečno 5000 Din, vidimo, da je produkt 166 × 5000 velik, ko znaša 830.000 Din. Iz tega vidimo, da je skrb države za svoje nedvomno velika.

Svečanost za 1500letnico smrti sv. Avguština

V nedeljo dopoldne se je pod okriljem Bogoslovne akademije vršila v zborični dvorani na univerzi komemoracija za 1500-letnico smrti velikega krščanskega misleca in svetnika sv. Avguština. Svečanosti so med številnim občinstvom prisostvovali tudi predstavniki naših oblasti, med drugimi zastopnik knezoškofa generalni vikar kanonik Nadrah, rektor univerze prof. dr. Šerko, nadzornik Lužar za prosvetni oddelek banske uprave, podžupan prof. Jarc, mnogo univerzitetnih profesorjev, duhovnikov in dijaštva. Prireditev je s kratkim nagovorom otvoril predsednik Bogoslovne akademije prof. dr. Ujčič, na kar sta predavala docent Turk o Avguštinovi »Državi božji« in prof. dr. Lukman o Avguštinovih »Confessiones«. Po teh govorih je zbor bogoslovcev ob sodelovanju godbenikov vojaške godbe in pod skladateljevim vodstvom zapel Kimovčev zbor »Ustvaril si nas za se«, ki je proslavo svečano zaključil.

Zvečer pa so katoliške organizacije priredile podobno proslavo v veliki unionski dvorani za širše občinstvo. Tu je bil navzoč tudi knezoškof dr. Rožman in za kraljevsko bansko upravo prosvetni šef dr. Lončar. Za uvod je zbor teologov ponovil Kimovčevo »Ustvaril si nas«, nato je gdč. Antičeva zapela troje pesmi, na koncu pa je prof. dr. Lukman predaval o življenju sv. Avguština in svoja izvajanja ponazarjal s skioptičnimi slikami. Občinstvo je ves spored toplo sprejelo.

Zagonetna smrt otroka

Ormož, 13. decembra.

Pri sv. Miklavžu pri Ormožu je pred tremi tedni sedemnajstletno dekle na tihem porodilo nezakonskega otroka, katerega oče je komaj 17-letni fant. Čez tri dni po porodu je devetletni domači fant iskal kravato in pri tem našel otroka v omari.

Otrok je bil mrtev in so ga brez nadaljnega pokopali. Šele zdaj se je začelo govoriti, da novorojenček ni umrl naravne smrti.

Sodišče je včeraj odredilo obdukcijo trupelca in sta zdravnika gg. dr. Hrovat in dr. Čarf v navzočnosti sodnika g. dr. Konšaka konštatirala, da je otrok po rojstvu še dihal, torej bil živ rojen. Sodišče zadevo dalje preiskuje.

Svetovni mojster dr. Alehin v Mariboru

Simultanka proti 29 igralcem. — Dr. Aljehin dobil 23 partij, remiziral 2 in izgubil 4.

Maribor, 14. decembra.

V soboto zvečer je bila v kazinski dvorani simultanka svetovnega šahovskega mojstra dr. Aljehina proti 29 igralcem Maribora. Na sredi obširne dvorane so bile nameščene mize s šahovnicami v obliki podkve. Že pri predavanju so zavzeli mesta oni, ki so bili določeni, da igrajo s svetovnim mojstrom. Ostali prostor dvorane je napolnilo na stotine navdušenih šahistov »navijačev« — večinoma dijakov.

Kmalu po 20. uri je stopil v dvorano dr. Aljehin v spremstvu domačega prvaka g. Pirca. Navzoči so ga pozdravili z burnimi »živijo« klici. Nato je imel dr. Aljehin predavanje o eni svojih najzanimivejših partij na Dunaju. Po predavanju se je pričela simultanka. V dvorani je nastala največja tišina. Dr. Aljehin je z odločnimi koraki stopal od šahovnice do šahovnice in otvoril igro kot beli. Napetosti še ni bilo, »kibici« so se držali rezervirano. Vsa dvorana pa je bila v dimu, ker se je zelo veliko pušilo.

Čim bolj se je bližala polnoč, večja je bila nervoznost igralcev, pa tudi »kibicev«, ki so postali zelo živahni. Padale so prve žrtve in po 1. uri je imel dr. Aljehin samo še okoli 10 nasprotnikov. Ostali so z največjim upanjem igrali dalje. Gledalci so vsako zmago prvaka živahno aklamirali — še živahneje seveda uspehe domačinov.

Okoli pol 3. ure je bila simultanka zaključena in dr. Aljehin je čestital onim, ki so z njim remizirali ali pa ga celo premagali. Izjavil je tudi, da je v Mariboru naletel na nepričakovan odpor in da ga veseli, da se šah v Mariboru tako lepo razvija in napreduje.

Z dr. Aljehinom sta remizirala g. **Poljanec** (Ljutomer) in g. **Drnovšek** (Novo mesto).

Zmago so izvojevali nad dr. Aljehinom sledeči: dijak **Pušenjak**, uradnik g. **Ferenčak**, profesor g. **Stupan** in trg. pomočnik g. **Kukovec**.

Uspeh dr. Aljehina: 23 dobljenih partij, 2 remis partiji in 4 izgubljene partije.

Dr. Aljehin se je takoj po simultanki odpeljal v Zagreb in dalje v Karlovac.

Poslano

»Napeljava elektrike v Šiško«

Pod tem naslovom je prinesel »Slovenski Narod« od 13. decembra t. l. notico, v kateri sporoča, da mestna elektrarna ljubljanska že polaga električni kabel proti Šiški in da bo sedaj Šiška tudi priključena na mestno elektrarno, ker je Šiška doslej dobivala električni tok iz elektrarne v Tacnu, kar se zdi (»Slov. Narodu namreč) »precej čudno«. Ne vem, od katere strani je bil ta list tako poučen, **kakor bi bila že gotova stvar**, da bo sedaj električno omrežje v Šiški, ki je last električne zadruge za Sp. in Zg. Šiško v Sp. Šiški, priključeno na mestno elektrarno. Da ne bo beganja med člani zadruge in da ne bo padala niti najmanjša sumnja na upravni odbor zadruge, da bi bil za hrbtom zadružnikov in preko njih sklenil, podpisal ali pristal na kako pogodbo z mestno občino ljubljansko, ki je lastnica mestne elektrarne, smatram za svojo dolžnost, podati sledečo izjavo: »Mestni magistrat je res z neverjetno silo pritisnil na električno zadrugo za odstranitev zadružnega omrežja ter ji za to dal rok 12 dni, ali pa naj zadruga stopi z mestno občino v pogajanja za prodajo tega omrežja. V svesti si, da bomo našli razumevanje za pravično in pravilno rešitev tega vprašanja pri mestni občini v takem obsegu, da bodo zaščiteni interesi zadružnikov in najnižjih slojev tega delavskega predmestja, je upravni odbor stopil zaradi nujnosti vprašanja v pogajanja z mestno občino. Ta pogajanja pa so se končala tako, da so zastopniki zadruge podali izjavo, da ne sprejmejo in ne potrdijo brezkompromisne zahteve zastopnikov mestne občine v pogledu najglavnejših vprašanj, da pa jih morejo le vzeti na znanje in jih predložiti občnemu zboru zadruge v končno rešitev. Ta postopek delegatov zadruge je potrdil tudi upravni odbor. Samo toliko v kritje upravnega odbora zadruge napram zadružnikom, da ne bo beganja. V interesu stvari ne bom v listih prav nič več odgovarjal, tudi če bi bil izvan.«

Šalehar Franc s. r.
načelnik zadruge.

Pod črto

Vselej, kadar pade v Ljubljani sneg, morajo telefonski naročniki in tudi odjemalci električnega toka prenašati isto mizerijo. Čez noč pada sneg, žice so preobtežene od snega in zjutraj je vse polno potrganih žic. Ali res ni mogoče doseči to, da bi ponoči pazil kdo na to, da se ne nabere na žice preveč snega. Rahel udarec na žico, pa odpade sneg in žice ostanejo cele. Čeprav pa se leto za letom ponavlja ista mizerija, se vendar nihče ne zgane, da se tudi v tem pogledu že enkrat napravi red. Ali je morda ceneje, ko morajo drugi dan uslužbenci plezati po strehah in popravljati pretrgane stike? Ali je res treba, da se morajo vsako leto jeziti telefonski naročniki in odjemalci toka, ker nihče pravočasno ne skrbi, da ne bi bile žice preobremenjene?

Dnevne vesti

— **Predsednik vlade na razstavi centralnega prebiroja.** V nedeljo so v Beogradu otvorili v Umetniškem paviljonu na Kalimegdanu razstavo centralnega presbiroja. Med prvimi posetniki razstave so bili predsednik vlade g. Peter Živković, ministra g. Uzunović in g. Korošec ter številni člani beograjskega diplomatskega zbora.

— **Beograd je dobil starokatoliško cerkev.** V dordžolski kapeli, ki je služila pravoslavnim, dokler niso dobili svoje nove cerkve Aleksandra Nevskega, so v nedeljo opravili starokatoliki svojo prvo službo božjo. Odtlej bo ta kapela njih cerkev. V Beogradu je okoli 400 starokatolikov. Na prvi službi božji je govoril škof Kalodžera.

— **Promocija.** V ponedeljek 15. t. m. bo promoviral na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani doktorjem modroslovja dipl. phil. g. Franc Tomšič iz Novega mesta.

— **Otvoritev novih telefonskih prog.** Od 25. novembra je otvorjen telefonski promet Šoštanj—Berlin in Šoštanj—Monakovo po telefonskih vodih Maribor—Graz—Dunaj. Od 21. novembra je otvorjen telefonski promet Sevnica—Altenstadt po vodu Ljubljana—Dunaj. Od 1. decembra je otvorjen telefonski promet med avstrijsko centralo Leutschach in centralami Maribor, Ptuj, Zgornja Sv. Kungota, Marenberg, Sv. Lovrenc na Pohorju in Vuhred po vodih Maribor—Graz. — Od 29. novembra so otvorjene telefonske relacije med Celjem in Monakovem, Dresdenom, Lipskem, Berlinom, Koblencem, Remscheidom, Kölnom in Hamburgom. Pogovori se usmerjajo preko Zagreba in Dunaja.

— **Triglavanski ples.** Kakor smo že poročali, se bo vršil ob 55-letnici obstoja najstarejšega slovenskega in jugoslov. akademskega društva »Triglav« dne 10. januarja 1931 v vseh prostorih Celjskega doma v Celju elitni ples. Za to tradicijonalno prireditev, ki bo gotovo najelegantnejši ples letošnje sezone, vlada veliko zanimanje in je pričakovati rekordnega obiska.

Pot vas pelje tudi mimo izložbe staroznane tvrdke

C. I. HAMANN

na Mestnem trgu št. 8.

Blagovolite si ogledati in našli boste primerno darilo za svojce. (922)

— **Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljutomeru** ima svoj redni občni zbor v nedeljo 21. t. m. v VI. deškem razredu, in sicer po 9. maši. Prihodnje leto pričakujemo pri nas sadno leto, zato pridite vsi člani, da se zopet razgovorimo o važnih sadjarskih zadevah.

— **Razpis službe.** Dravsko poštno ravnateljstvo v Ljubljani razglaša, da Drinska direkcija pošte in telegrafa v Sarajevu razpisuje službo pogodbenega poštarja pri pošti Boan IV. razreda 2. stopnje.

— **Izredni občni zbor podružnice »Sadjarskega in vrtnarskega društva«** se je vršil preteklo soboto pri prav pičli udeležbi. Po daljši debati se je izvolil naslednji odbor za leto 1931: predsednik profesor Lovše, podpredsednik nadzornik v p. Štrekelj in za odbornike gg. Bukovec, Drenik, Gaber, Herzmansky, Humek, inž. Jeglič, Kač, Lap, Olup in inž. Rustija. Pregledovalca računov sta gg. Šušteršič in Lunder.

Obleke in klobuke kemično čisti, plesira in barva tovarna **Jos. Reich.** 6603

— **Važnost gnojenja z apnom** bo predmet predavanja g. višjega nadzornika Humeka v sredo zvečer ob tri četrt na 20. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi.

— **Priviligirani knjigarni.** Ministrstvo za gradnje je izdalo knjigarni Sv. Cirila v Mariboru in knjigarni Sava d. d. v Kranju privilegij pri razpošiljanju knjig. Medsebojno razpošiljanje paketov, vrednostnih pošiljk in pisem med upravo državne tiskarne in tema knjigarnama je oproščeno poštnih pristojbin.

— **Pevski zbor učiteljstva UJU v Ljubljani** ima tečaj za mešani zbor 27., 28., 29. in 30. decembra. Pričetek 27. XII. ob 9. uri v Glasbeni Matici. Ker je turneja po Rumuniji perfektna in je naš odposlanec že odpotoval v Romunijo, da uredi vse potrebno, je udeležba za vse strogo obvezna. Zadržani naj se opravičijo vnaprej. — Odbor.

— **Zahvala.** Pevski zbor učiteljstva UJU v Ljubljani se najiskreneje zahvaljuje vsem Trboveljčanom in Brežičanom za naklonjenost, ki so jo izkazali ob priliki naših koncertov. Posebna hvala še p. n. učiteljstvu obeh krajev za skrb in trud, ki ga je imelo ob tej priliki. — Odbor.

— **Našim prijateljem v Sevnici, Rajhenburgu, Krškem, Brežicah in v okrožju teh krajev.** Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske koncertira danes v torek ob 20. uri v Narodnem gledališču v Zagrebu na Trgu kralja Aleksandra I. Zbor bo izvajal Berliozovo dramatično legendo za soli, zbor in orkester Faustovo pogubljenje. Opozarjamo občinstvo zgoraj navedenih krajev, da se jim nudi ugodna prilika za poset zagrebškega koncerta, kajti po koncertu ob 1. uri ponoči se vrnejo Matičarji s posebnim vlakom v Ljubljano. Ta posebni vlak se bo ustavljal na zgoraj navedenih postajah in tako dal priliko morebitnim posetnikom zagrebškega koncerta iz teh krajev za ugoden povratek. Opozarjamo le na to, da si vstopnice telegrafično zasigurajo pri gledališki blagajni.

— **Vreme.** Barometer je kazal včeraj ob 7. uri 755·2. Temperatura je znašala ob tem času v Ljubljani 1·7. Meteorološka postaja zaradi pretrganih telefonskih in telegrafskih zvez ni dobila vremenskih poročil iz Maribora, Kumbora, Splita, Rada in Visa. V Ljublajni so pihali zapadni, drugod pa severni vetrovi. Snežilo je v Ljubljani in vsej Dravski banovini. Deževalo je zjutraj v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu. Največ padavin (19 mm) je bilo v Zagrebu in v Ljubljani (37 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 3·6, najnižja pa 0·9.

Ljubljana

Torek, 16. decembra 1930, Albin. Pravoslavni: 3. decembra: Jaronega.

Nočno službo imata lekarni Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

■ **Vijolinistka Marija Mihajlovićeva in pianistka Olga Mihajlovićeva iz Beograda** bodeta koncertirali prvič v Ljubljani v petek 19. t. m. Koncert se vrši v Filharmonični dvorani in so vstopnice v predprodaji po običajnih koncertnih cenah v Matični knjigarni.

■ **Glasbena Matica** potuje danes opoldne v Zagreb, kjer priredi zvečer v narodnem gledališču koncert. — Izvajala se bo H. Berlioza legenda »Faustovo pogubljenje« pod vodstvom opernega ravnatelja Poliča. Sodelujejo moški in ženski zbor, orkestralno društvo Glasbene Matice s svojim orkestrom, pomnoženim z gojenci državnega konservatorija. Kot solisti nastopijo gospa Gjugnjenac-Gavella, ter gg. Gostič, Primožič in Petrovčič. Prireditev se vrši po naredbi bana Savske banovine v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja.

■ **Vodstvu mestne elektrarne.** Tiskarna »Merkur« je bila včeraj dopoldne brez toka, vsled česar so stali vsi stroji! Kljub ponovni intervenciji pa so minule ure in ure, predno je dobila tiskarna tok šele ob tri četrt na 12. uro so zopet pričeli delati stroji. Tako so bile izgubljene skoraj vse dopoldanske delovne ure. Tiskarna »Merkur« pa dobiva tok iz transformatorja, ki stoji na vogalu Tržaške ceste. Oddaljenost je torej silno majhna in pri količkaj dobri volji bi se mogla škoda takoj popraviti. Tudi mislimo, da bi morala elektrarna ob takšnih prilikah v prvi vrsti upoštevati tiskarne, kajti tu se tiskajo listi, ki morajo iziti v določenem času. Zato upamo, da bo izdalo vodstvo mestne elektrarne svojim organom nalog, da se v bodoče v prvi vrsti ozirajo na tiskarne.

JOSIP OLUP

LJUBLJANA, Stari trg 2.

Za gospode in dečke velika izbira oblek, klobukov, čepic, kravat in perila lastnega izdelka. Po najnižjih konkurenčnih cenah.

■ **Srednješolska organizacija »Žar«** na drž. klasični gimnaziji v Ljubljani priredi jutri v sredo 17. t. m. ob 16. uri v dvorani Delavske zbornice v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Molièrjevo komedijo »Namišljeni bolnik«. Predprodaja vstopnic v trgovini Gorec, Dunajska cesta 1.

■ **Odprta noč in dan so groba vrata!** — V ljubljanski bolnici je umrl g. Adolf Tarmon, uradnik zavarovalnice »Jugoslavija«. Pokopali so ga včeraj. — V soboto je umrla ga. Pavlina Pogačnik, rojena Guardia, soproga fotografa in posestnika. Pokopali jo bodo danes ob 14. iz hiše žalosti Hradeckega vas 84 na pokopališče v Štepanjo vas. — Na stojnici v Šolskem drevoredu je nenadoma zadela kap Marijo Gregorc, soprogo mesarskega mojstra. Pokopali jo bodo jutri v sredo ob 16. uri iz hiše žalosti na Poljanski cesti 81 k sv. Križu. V soboto je umrl g. Alojzij Dolenc, stanujoč na Sredini 8. Naj v miru počivajo, žalujočim naše sožalje.

■ **Sprememba dramskega repertoarja** je bila potrebna, ker v torek zvečer ni prosta vojaška godba, katere sodelovanje je pri Shakespearejevi komedji »Sen kresne noči« potrebno. Zato imajo v torek predstavo abonenti reda B, abonenti reda D pa dobijo predstavo še ta teden.

■ **»Mercadet« v režiji dr. Gavelle.** Ljubljanska drama pripravlja dve noviteti, in sicer dramo »Mercadet« v režiji dr. Branka Gavelle in pa Golievo izvirno veselo pravljico »Princezka in pastirček« v režiji prof. Šesta.

■ **Rezervni oficirji** se opozarjajo na določila, po katerih so dolžni na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. v sredo 17. decembra prisostvovati cerkveni svečanosti, ki bo ob 10. uri v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Kdor nima uniforme, naj pride v civilu. Pol ure preje se člani zberejo v pisarni Zveze rezervnih oficirjev (Kongresni trg 1/II.), odkoder bo skupen odhod. - Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani.

■ **Kidanje snega in snaženje hodnikov.** Mestno načelstvo ljubljansko opozarja hišne in zemljiške posestnike, oskrbnike, hišnike in najemnike hiš, stavbišč in drugih prostorov, na podlagi § 82. cestno-policijskega reda ljubljanskega, ki vsebuje določila glede snaženja hodnikov, kadar zapade sneg. Po predpisih je treba očistiti hodnike in pešpoti ob posestvih in parcelah nemudoma, čim zapade sneg. Če zarad itega polzi ali se napravi poledica, je treba hodnike posuti tudi s peskom, pepelom ali kako drugo stvarjo. Snaženje in posipanje je treba izvršiti v širini hodnika ali pešpota. Poleg tega se morajo očistiti tudi odtočni jarki (kadunje) ob hodniku, ker se sicer pri tajanju ali zmrzovanju voda ne bi mogla odtekati. Kadar zapade sneg ponoči ali se napravi poledica, je treba opraviti čiščenje in posipanje vsaj do 7. ure zjutraj. Pri neprestanem sneženju je treba osnažiti hodnike večkrat na dan in jih tako posipati, da ni nevarnosti za pešce. Z dvorišč se ne sme sneg ali led odkladati na cesto, temveč ga je izvoziti v Ljubljanico ali na odkazana skladišča. Sneg, ki sam zdrči ali se pomeče s streh, morajo hišni posestniki nemudoma ob svojih troških zvoziti s ceste. Ob južnem vremenu je hodnike in pešpota po potrebi večkrat na dan očistiti luž in blata. — Prestopke teh določil bo mestno načelstvo kaznovalo po cestno-policijskem redu, poleg tega pa bo odredil, da se dotično opuščeno ali nemarno opravljeno delo izvrši na stroške zamudnega lastnika hiše.

Črne suknje, obleke, smokinge itd.

kupite najbolj ugodno pri 811

JOS. ROJINA, Ljubljana

■ **Iz kriminalnega predala.** Ljubljana je bila v nedeljo brez posebnih dogodkov. Na križišču Krekovega trga in Poljanske ceste je ob 17·30 trčil tramvaj, ki je privozil iz Poljanske ceste, v neki avtobus. Oba sta odnesla na prednjem delu lahke poškodbe, vožnjo sta pa takoj nemoteno nadaljevala. Po Knafljevi ulici je koračil neki možakar, ki se je pošteno nalezel vinske kapljice. Pred Narodno tiskarno mu je spodrsnilo in mož je padel v brozgo. Malo je zarobantil. češ: »Hudič, zdaj pa ne grem naprej.« Po stari navadi se je kmalu okoli pijančka nabralo številno ljudi, ki so se malo norčevali in mu prirekali, naj se dvigne, sicer da bo dobil pljučnico. Možakar pa se je udal v usodo in ga tudi dva stražnika nista mogla pregovoriti, da bi se dvignil. Nenadoma pa se je pijanček dvignil in jo urnih krač mahnil po Knafljevi ulici. Sreča pa nikoli ne počiva in možakar je zopet ležal v brozgi. Prihitelo je še več stražnikov, ki so pijančka vzdignili in ga privedli na policijo. Tam je imel mož tekom noči dosti časa, da se je iztreznil. — 11. t. m. je nekdo med 7. in 9. uro na Dunajski cesti pred kavarno Evropo razbil reklamno steklo na električni uri Ker je bilo ob istem času zaposlenih pri popravljanju ceste mnogo delavcev, poškodbe niso takoj opazili. Mestna občina ima škode 180 Din. — Aretirana sta bila neki T. A. in T. N. radi tatvine čevljev na škodo Frančiške Kajfež, radi poizkusa vloma v čistilnico obleke Franca Šimenca neki K. R., radi tatvine 1000 Din vrednih desk neki D. D. Istotako je bil aretiran J. R. radi tatvine obleke v škodo Ivana Hafnerja.

Maribor

m **Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I.** Jutri na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. bo dopoldne v stolnici cerkveni obred, po njem pa čestitanje pri g. okrožnemu inspektorju. Zvečer ob 20. uri bo v veliki dvorani pivovarne Union slavnostni ples častnikov mariborske garnizije. Na vseh javnih in zasebnih hišah v mestu morajo biti izobešene državne zastave. Šolskega pouka ne bo, prav tako pa bodo zaprte tudi vse trgovine in obratovalnice. Delo v uradih bo počivalo.

m **Uradni dan Zbornice za TOI** v Mariboru, ki se običajno vrši ob sredah, je radi državnega praznika rojstnega dne Nj. Vel. kralja preložen na četrtek 18. decembra.

m **Poroka.** Poročila sta se 14. t. m. g. Tone **Černe**, diplomiran gradbeni tehnik pri mestnem gradbenem uradu ter gdčna Hilda **Radolič**, magistratna uradnica v Mariboru. Mnogo sreče!

m **Tujski promet.** V prvi polovici decembra se je pri policiji zglasilo 829 tujcev, od teh 182 iz tujih držav. Največ je bilo zopet Dunajčanov 72, in Gradčanov 61.

m **Dve potegavščini.** Dasi v nedeljo ni bil 1. april, sta se vendar dogodili dve pravi potegavščini. Najprej se je po mestu raznesla vest, da potuje popolden z brzovlakom skozi Maribor slavni tekalec Nurmi in na kolodvoru se je zbrala precejšnja množica. Bilo ga seveda ni. Iz Sv. Ruperta v Slovenskih goricah pa so se kar v avtobusu pripeljali v cirkus Kludsky, ki ga v Mariboru tudi še ni in ga menda tudi sploh ne bo.

m **Težka nesreča mizarskega vajenca.** V nedeljo zvečer krog 19. ure se je pri mizarskemu mojstru zaposleni učenec Vinko Vauda po stari navadi spustil po ograji stopnjišča v Cankarjevi ulici št. 1 v pritličje, pri tem je pa izgubil ravnotežje in padel na kameniti tlak, kjer je obležal z razbito glavo nezavesten. Rešilni avto ga je nemudoma prepeljal v bolnišnico, vendar je njegovo stanje nevarno.

m **Aretacija nevarnega vlomilca.** V zadnjem času je bilo vlomljeno v razne trgovine, trafiko in druge lokale v Slovenski Bistrici, Poljčanah, Hočah itd., spoloh v vsem ozemlju južno od Maribora. Varnostne oblasti so že davno vedele, da je glavni vodja vlomilcev neki Karel Remer, vendar ga niso mogle izslediti. Zima ga pa je sedaj prisilila, da je prišel v bližino mesta, kjer je bil v nekem skrivališču zasačen in aretiran. Izročen bo sodišču.

m **Trencheoati, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevlji in snežni škornji, galoše, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vso manufakturno blago na obrose, L. Ornik, Maribor, Koroška 9.** 852

m **Nevarnosti inkasantske službe.** V soboto je poslal pobrežki trgovec Oton Črepinko svojega 18-letnega pomočnika Josipa Franca inkasirat manjši znesek k Ivanu Z. v Nasipni ulici. Dolžnik pa je inkasanta sprejel s sekiro, s katero ga je hotel udariti po glavi, a ga je k sreči le rahlo oprasnil. Ivan Z. je bil aretiran.

Celje

* **Gg. rezervni oficirji** se pozivljajo, da se polnoštevilno udeleže svečane zabave, ki jo priredi Oficirski dom jutri na rojstni dan Nj. Vel. kralja v Narodnem domu s pričetkom ob 21. Obleka svečana.

* **Trgovine in brivnice na rojstni dan Nj. Vel. kralja.** Jutri s sredo 17. t. m. ostanejo trgovine ves dan zaprte, brivnice pa bodo odprte od 7·30 do 11., česalni saloni za dame pa od 17. do 19 ure.

* **Transformatorsko postajo** namerava zgraditi mestna elektrarna v Liscah, ker se bo ta kraj skupno z Medlogom elektrificiral. Komisijski ogled bo v ponedeljek 22. t. m. ob 10.

* **Smrtna kosa.** 14 t. m. je v Gaberju št. 72 umrl 60letni tovarniški delavec Hočnik Jurij. 15. t. m. je umrla v javni bolnici 68letna posestnica in mesarica Wojsk Roza iz Gaberja. Pogreb bo jutra popoldan izpred hiše žalosti v Gaberju.

* **Razglas.** V sredo 17. t. m. se bo obhajal rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. kot državni praznik. Hišne posestnike opozarjam, da morajo biti na ta dan vsa poslopja okrašena samo z državnimi zastavami. (Člen 29. zak. o nazivu in razdelitvi kraljevine ter člen 9. zakona o praznikih). Mestno načelstvo Celje, 14. decembra 1930. Mestni načelnik: dr. Goričan s. r.

* **Triglavanski ples, ki bo 10. januarja 1931 v Celjskem domu ob 55-letnici obstoja društva, bo najelegantnejši ples vse sezone. Za to tradicijonalno prireditev najstarejšega jugoslov. akademskega društva vlada že nekaj dni veliko zanimanje.**

* ***Srebrna nedelja*** **je bila v Celju zares srebrna. Trgovine so bile sicer zaprte, zato pa so krasne božične izložbe vabile gledalce. Vmes pa je snežilo, snežilo ves dan, da je vse mesto belo.**

* **Podporno društvo za revne otroke v Gaberju je imelo svojo običajno Miklavževo obdaritev dne 8. decembra v telovadnici okoliške deške šole. Obdarovalo je 75 otrok iz vrtca v Gaberju z obleko in čevlji ter 41 drugih revnih otrok iz Gaberja in okolice, katerih se drugi ne spomni. Nadalje jo poslalo na zavod šolskih sester 30 m barhenta, v deško okoliško šolo pa 52 m flanele in hlačevine, katero bodo razdelili med revne učence ob priliki njih božičnice. Podporno društvo se iskreno zahvaljuje vsem darovalcem.**

* **Opozorilo trafikantom.** Glavna zaloga na Sveti večer 24. decembra ter na Silvestrov dan 31. decembra t. l. popoldan ne bo izdajala tobaka.

Trbovlje

Rojstni dan Nj. Vel. kralja bomo v Trbovljah svečano proslavili. Ob 9. uri dopoldne se vrši v farni cerkvi slovesna sv. maša z zahvalno pesmijo ter molitvami za naš kraljevski dom. Službe božje se udeležijo zastopniki vseh državnih uradov, nacijonalnih društev, rezervni oficirji korporativno v uniformi in dr. Na predvečer se vrši v Sokolskem domu prireditev rezervnih oficirjev s pestrim sporedom. — Želeti bi bilo, da na rojstni dan Nj. Vel. kralja izobesijo državne zastave tudi oni, ki so na praznik narodnega ujedinjenja to iz neznanih razlogov opustili.

Dobrotniki revne šolske dece. Deška šola Trbovlje-trg si je nadela nalogo, preskrbeti v zimskih mesecih tistim najrevnejšim učencem, ki ostajajo preko opoldanskega odmora v šoli, primerno okrepčilo. Deloma so pri tej akciji priskočili na pomoč gostilničarji, ki dajejo otrokom kosilca ter prehranjujejo po 1 učenca g. Krevelj v Društvenem domu, g. Rozin Miloš in g. Dolinšek, zalagatelj piva — po 4 učence g. Pust Rudolf — po 6 učencev pa g. Zupan Franc. Ni malenkost v teh težkih časih brezplačno prehranjevati omenjeno število otrok, zato zaslužijo tudi blagi darovalci vso priznanje in najlepšo zahvalo. — Ker pa ostane kljub dobrosrčnosti navedenih gostilničarjev še lepo število učencev brez kosila, je podvzelo vodstvo deške šole vse potrebno, da se pomaga tudi tem. Na tozadevne prošnje so se odzvale razne korporacije, in sicer Kmetijska podružnica v Trbovljah 1000 Din, Vincencijeva družba 1000 Din, Posojilnica v Trbovljah v počaščenje spomina rajnega g. Molla 500 Din. Kmetska hranilnica in posojilnica 100 Din. Odzvali so se tudi zasebniki ter s tem pripomogli, da dobi 28 dečkov dnevno po četrt litra mleka z občepriznanim Ovomaltinom, ki ga je velikodušno poklonila zagrebška tvrdka dr. Wander. G. Grenko, pek v Trbovljah, podari pa dnevno 10 žemelj. Še vedno se najdejo blaga srca, ki so pripravljena pomagati v sili. In tudi trboveljska dolina ni brez njih, kakor vidite.

Shod rudarskega delavstva. V nedeljo ob 9. uri dopoldne se je vršil v dvorani Delavskega doma javen shod rudarskega delavstva, ki ga je sklicala Zveza rudarjev Jugoslavije. Poročevalec strokovni tajnik g. Jurij Arh iz Zagorja je navzočim povedal, da je podpora 1 milijona dinarjev, ki jo je rudarjem podelil upravni svet TPD, uspeh ZRJ, ker je le ta že meseca septembra naslovila na II. skupino Rudarske zadruge vlogo, da naj II. skupina intervenira pri TPD radi izplačila enkratnega nabavnega prispevka delavstvu. Družba tej prošnji sicer ni ugodila, ker bi znašal enkratni nabavni prispevek 3,800.000 Din, pač pa je podelila podporo v iznosu 1 milijona Din. Govornik je nato prisotnim obrazložil način razdelitve te podpore. — Govornik g. Arh je nato svetoval, da naj zborovalci sklenejo, da gre deputacija II. skupine k ravnateljstvu ter sporoči željo delavstva, da se naj vzame za podlago zadnjih 6 mesecev in da naj dobe podporo tudi oni delavci, ki so bili v bolniškem stanju. Predlog je bil sprejet. G. Arh je nato govoril o stanju rudarskega delavstva. Dejal je, da se bo po vseh dosedanjih znakih kriza še poostrila. Kriza je svetovna, kar najbolj dokazuje dejstvo, da je bilo samo letos v porurskih rudnikih odpuščenih preko 80.000 rudarjev. V Nemčiji, Angliji, Ameriki, Italiji in drugod delajo le 3 do 4 dni tedensko. Vsi smo bili trdno prepričani, da se bo na zimo kriza omilila, a ravno nasprotno. Delavski zbornici smo poslali opis stanja rudarskega delavstva ter prosili za intervencijo na merodajnih mestih. Doseči bo treba prepoved uvažanja inozemskega premoga. Načelnik II. skupine g. Jakob Štruc je nato povdaril, da gre zasluga rud. glavarju inž. Strgarju, da je TPD zvišala podporo od pol na 1 milijon Din.

Nočni napad na Glavnem trgu

Maribor, 15. decembra.

Danes zjutraj krog 4·15 ure je začul stražnik, ki stoji pod Veliko kavarno na Glavnem trgu iz bližine Mesarske ulice obupne klice na pomoč. Odhitel je tja in našel žensko srednjih let, ki se je krčevito grabila za prsa, iz katerih je curkoma lila kri.

Stražnik je neznanko, ki je izpovedala, da je 41-letna, v kavarni »Drave« nameščena Ana Klingerjeva z Dunaja, pristojna v Prago, spravil v avtobusno čakalnico in telefonično pozval rešilni avto. Med tem je pa opazil v bližini sumljivega moškega, katerega je skušal aretirati, pa se mu je sunkoma iztrgal in zbežal preko Državnega mostu. Vendar ga stražnik ni nehal zasledovati, pozval je na pomoč svoje tovariše, ki so potem s pomočjo dveh železničarjev begunca dohiteli in ga aretirali. V njem so spoznali 30-letnega pri Mali Nedelji rojenega in v okolico Dolnje Lendave pristojnega, pri pekovskem mojstru Kovačiču na Teznu zaposlenega hlapca Alojzija Jaklina.

Iz izpovedi Klingerjeve in Jaklina je bilo mogoče razbrati, da je Jaklin popival v kavarni »Drava«, kjer se je seznanil s Klingerjevo in jo ob 4. uri spremljal domov v Vojašniško ulico. Tam je pa prišlo med obema do diferenc in spora, kar je Jaklina tako razburilo, da je pograbil nož in ga zasadil Klingerjevi v desno stran prsi 10 cm pod vratom. Klingerjeva je na to s poslednjimi močmi pribežala na Glavni trg in klicala na pomoč. — Jaklin pa, ki je sprva pobegnil, se je potem vrnil, da vidi, če je še živa.

Težko ranjena Ana Klingerjeva je bila prepeljana v bolnico in je njeno stanje zelo nevarno, Jaklin pa bo po zaslišanju na policiji izročen sodišču.

Nesreča pri delu

Delavcu Pivarju je kamen zlomil desno nogo

Bled, 13. decembra.

Gradnja ogromnega Park-hotela in Kasine vidno napreduje. Kazina ima že gotovo podpritličje, delavci že postavljajo železobetonske stebre za pritličje. Cesta Aleksandrovega šetališča je pri novi gradbi popolnoma prekopana, koder izvažajo delavci še vedno gramoz v jezero. Delo se vrši od ranega jutra do poznega večera. S prostora, kjer bo stal novi Park-hotel, so speljali že ogromno množino gline in gramoza v jezero.

Pri kopanju tega materijala je zaposlenih več delavcev med njimi tudi 24letni Pivar Avgust, ki je doma iz Bratoncev blizu Dolnje Lendave, ki si je zlomil desno nogo nad stopalom. Radi izpreminjajoče temperature se je zmrzla zemlja stalila, ki je povzročila padec kamna, kateri je zadel Pivarja na desno nogo in mu jo zlomil.

Ponesrečenca so takoj odpeljali z avtomobilom v ljubljansko bolnico.

Kamnik

Avtomobil obtičal v blatu. V petek popoldne sta se odpeljala v avtomobilu iz Celja čez Gornji grad v Kamnik dva odlična potnika, ki nista vedela, da je cesta Gornjigrad—Kamnik radi plazov v Črni dolini že več kot mesec dni za redni promet z vozili zaprta. Ko so se pripeljali do plaza, se niso hoteli vrniti nazaj na Gornjigrad, pač pa je šofer poskušal speljati avto po zasilni poti čez močno razmočeno ilovico in blato. Težki avtomobil pa je na sredi poti obtičal v 20cm debelem blatu, tako da ga ni bilo več mogoče spraviti ne naprej ne nazaj. Potnika sta skupno s šoferjem donašala komenje in vejevje, a niti po dveurnem trudu niso mogli avtomobila premakniti z mesta. Šele ko so našli nekod par desk, se jim je posrečilo spraviti avtomobil na cesto. Vsi blatni so se pozno v noči pripeljali v Kamnik. Opozarjamo ponovno avtomobiliste, da je cesta Kamnik—Gornjigrad do preklica v Črni neprehodna.

Tiskarski škrat. Umrli čevljarski mojster Cimbas je bil star 73 let in ne kakor je bilo v soboto tiskano 37. Pokojni je bil najstarejši kamniški gasilec, odlikovan s srebrno in zlato kolajno. Na zadnji poti ga je spremilo vse kamniško prebivalstvo, zastopniki uradov in društev, gasilci in mestna godba. N. v m. p.!

Ping-pong. Nanovo ustanovljena ping-pong sekcija kamniškega sportnega kluba bo pričela prihodnji teden z igranjem v kavarniških prostorih narodne čitalnice. Prijave sprejema restavrater g. Maks Koželj.

Mokronog

Živahno delovanje Sokola. Zadnji čas opažamo, da je sokolsko društvo zelo marljivo. Vsi njegovi odseki so delavni — povsod žanjejo uspehe za svojo požrtvovalnost. Dne 22. novembra je uprizorila dramska sekcija »Prababico«. Za podeželske odre precej težko in manj hvaležno dramo so odigrali tukajšnji sokolski igralci nad vse lepo in uspešno. Ugodno nas je presenetil nov oder, skromen, a vendar učinkovit. Tu in tam je še nedostatek, ki se bo pač v prihodnjosti še odpravil.

Državni in sokolski praznik, prvi december, je bil letos v našem trgu dostojno proslavljen.

Akademija v nedeljo je zapustila vsem gledalcem nepozaben vtis. Mokronog menda do letos še ni videl tako dovršene akademije, kakršno je nudil vaditeljski zbor. Učiteljica gdč. Perkova je govorila o pomenu dneva. Sledila je zaobljuba novega članstva, nastopi moške dece in deklic ter moškega naraščaja in ženskega naraščaja ter člani. Dvorana je bila polna, kakor že dolgo ne.

Miklavž. Dne 5. decembra je obiskal naše pridne otroke sv. Miklavž s svojim sijajnim spremstvom. Veliko je bilo daril željnih očk, veliko dece je obdaril dobri svetnik, pa bi bilo dobro, da bi drugič prišel še bogatejši, saj je naša deca pridna.

Usoden karambol avtobusa z vrhničanom

Avtobus zavozil v vlak in se prevrnil — V nekaj trenutkih je bil avto v plamenu — Težko ranjenih je 5 potnikov — Šofer Mi[illegible] je v bolnici umrl

Vrhnika, 15. decembra.

Danes ob 13·45 se je zgodila v bližini Vrhnike na križišču, kjer se sekata železniška proga in državna cesta, ki vodi iz Ljubljane na Vrhniko, težka nesreča.

Avtobus, last podjetja Wiessbauer je vozil z 10 osebami iz Vrhnike proti Ljubljani. Pri Drenovem griču, kjer naredi cesta ovinek in stoji ne daleč od železniške proge kmečka hišica, ki zapira točen razgled na železniško progo, je privozil avtobus ravno v trenutku, ko je vozil mimo ljubljanski vrhniški vlak. Avto je vozil s precejšnjo hitrostjo in je šofer skušal v zadnjem trenotku zmanjšati brzino ali ustaviti avtobus, toda bilo je že prepozno. Z vso silo je treščil v prednji del lokomotive, ki je avtobus obrnila, tako da je skoro padel v jarek. Radi silovitega sunka je bil ves prednji del avtobusa razbit. Da je bila nesreča še hujša, se je užgal rezervoar za bencin in kar je bil ves avtobus v plamenih. Vrhniški vlak je takoj ustavil. Iz njega so prihiteli ljudje in začeli pomagati pri reševalnih delih. Ponesrečence, ki so obupno vpili na pomoč, je bilo silno težko reševati, kajti prednji del, kjer so bila vrata, je bil popolnoma razbit. Najpreje je skočil skozi razbito okno župnik pri Sv. Treh Kraljih g. **Ramšak** Lambert. Na goreči avtobus so nametali sneg in na ta način udušili ogenj. Šele sedaj je bilo mogoče misliti na rešitev. Ranjence so potegnili iz notranjosti in jih prenesli v bližnjo hišico ob cesti. Ob 14·30 sta prispela iz Ljubljane dva rešilna avtomobila, ki sta odpeljala vse poškodovance v bolnico in v Leonišče.

Karambol do sedaj ni zahteval smrtnih žrtev. 5 potnikov je bilo težko poškodovanih, dočim so ostali lažje poškodovani. Med težje poškodovanimi so: Mihevc Ignac, 24letni šofer, Vrhničan, ki je vozil avto. Na njem sicer ni bilo opaziti preveč krvavečih poškodb, je pa popolnoma obžgan posebno v levi strani. Leži še sedaj v težki nezavesti.

Pogačnik Oskar, avtosprevodnik, rojen leta 1911. v Podnartu, ima izredno težke poškodbe. Nos ima popolnoma razbit in docela razmesarjeno glavo. Ima tudi težke notranje poškodbe.

Rampih Jože, čevljarski mojster iz Vrhnike, je dobesedno gorel po vsem telesu. Obleko so pogasili s tem, da so nametali nanj snega. Ima težje poškodbe na glavi, zlomljeno nogo in obžgane roke.

Janez **Kete**, dekan in župnik na Vrhniki je dobil težke poškodbe na obrazu. Kožo ima popolnoma ožgano.

Od težje poškodovanih je odnesel še najmanjše poškodbe župnik Ramšak Lambert od Svetih Treh Kraljev. Ima osmojene lase in najbrže v ključnici zlomljeno levo roko.

Lažje poškodbe sta odnesli ge. **Dolenčeva** in žena avtobusnega podjetnika **Wiessbauerja**, ki sta potolčeni po obrazu. Vsi poškodovanci imajo popolnoma požgane lase.

Kaj pripovedujejo očividci

Župnik **Ramšak**, ki je pri polni zavesti, pripoveduje, da se sicer ne spominja točno, kako se je pripetil anesreča. Avtobus je vozil s precejšnjo brzino in on ve le, da je nenadoma pred seboj zagledal črno in takoj nato so švignili plameni. Nesreča se je izvršila bliskovito naglo.

Neki potnik, ki se je vozil na vlaku, pripoveduje, da je vozil avtobus izredno hitro. Z vlaka so že preje opazili avto in je strojevodja dal dvakrat s sireno znak. Videl je, da je sicer šofer skušal avto zavreti, toda radi razmočene ceste in ker na kolesih ni bilo verig, zavora ni prijela. Avto je priletel v prednji del lokomotive, ki ga je vrgla v stran. Vlak se je takoj nato ustavil in potniki so pomagali pri reševanju. Na lokomotivi se pozna na mestu, kjer se je zaletel z avtobusom, udrtina, razbit je nadalje rezervoar za vodo in obe svetilki. Vlak se je zadržal 10 minut, nakar je nadaljeval vožnjo proti Vrhniki.

Ljubljana, 15. decembra.

Iz bolnice smo naknadno dobili poročilo, da je 24letni šofer Nace Mihevc podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri nesreči. Njega so zadnjega potegnili izpod ruševin avtobusa. Bil je pod njim dobesedno zakopan in so ga s težavo rešili. Avto je dotlej že zgorel, le zadnji del je deloma nepoškodovan. Stanje drugih ponesrečencev je težko in resno, vendar je upati, da bodo vsi ostali ušli smrti, če ne nastanejo pri tem ali onem komplikacije. Posebno v nevarnosti je čevljarski mojster Rampih. Štiri ponesrečence so prepeljali v Leonišče.

Jesenice

Osebna vest. Z Jesenic se poslavlja tukajšnji obmejni nadkomisar g. Batagelj Anton. Odhaja na novo službeno mesto v ministrstvo za notranje zadeve v Beograd. Bil je v vseh krogih zelo priljubljen in Jesenice ga bodo težko pogrešale.

Dobrodelnost. Na inicijativo tukajšnjega akademskega krožka se je vršil minulo soboto meddruštveni sestanek v mestni posvetovalnici na Jesenicah. Na sestanku, na katerega so bila vabljena kulturna in humanitarna društva iz Jesenic in najbližje okolice, se je razpravljalo o pomoči revnim študentom. Domenjeno je, da se bodo tega dela udeležila vsa društva. Ko bodo v prihodnjih dneh potrkali na vaša vrata, darujte, kolikor je v vaših močeh. Že vnaprej najlepša hvala!

Oder. Sokolski oder bo vprizoril v nedeljo 21. t. m. »Trhli dom« v režiji br. Klavore.

Akademski krožek na Jesenicah se s tem najvljudneje obrača na vse akademsko naobražene gospode radovljiškega sreza, ki bi želeli pristopiti h krožku kot člani starešinstva, da to javijo pismeno na Akademski krožek na Jesenicah. Enako vabi krožek tudi akademike iz vsega sreza, da pristopijo kot redni člani. — K Akademskemu krožku na Jesenicah sta pristopila v zadnjem času kot člana starešinstva gg. ing. Rekar Ciril, uradnik KID na Dobravi in Demšar Franc, župnik v Zasipu pri Bledu; kot reden član pa je pristopil g. Veber Rudi, stud. iur. Tako šteje krožek sedaj 23 članov starešinstva in 17 rednih članov.

Kriminalni tip. Radi suma dvojnega vloma, tatvine in izdajanja pod tujim imenom je bil aretiran 22-letni Kovač Viktor iz Dovjega. Na vesti ima tatvino oblek, obutev in drugih podobnih stvari. Pri zaslišanju so našli pri njem več raznih vlomilskih ključev. Stanoval je v Radentein-u na Koroškem. Kovača so oddali v sodne zapore v Kranjski Gori.

Tragična smrt Jeseničana. Pred dobrim mesecem je odšel v Čuprijo v službo tukajšnji domačin elektrikar g. Ferdič Viktor. Vendar ni dolgo užival sadu svojega truda, pred dnevi je postal žrtev svojega poklica. Ubil ga je električni tok. Pisal je materi pismo, katero pa je prihitela brzojavka o njegovi usodi. S to tragično smrtjo 22-letnega Viktorja je usoda že drugič posegla v rodbino g. Ferdiča, preddelavca v tukajšnjih tovarnah KID. Lansko leto je starejši sin utonil v blejskem jezeru. Mlademu Viktorju naj bo zemljica lahka, težko prizadetim pa naše iskreno sožalje.

Slovenjgradec

Smrt vrlega narodnjaka. V tukajšnji bolnici je preminul g. **Potočnik** Lovro, krojač in hišni posestnik v Slovenjgradcu. Rojen je bil l. 1879 na Koroškem v Djekšah; po plebiscitu je prišel v Slovenjgradec. Bil je mirne in značajne narave in zelo delaven; bil je občinski odbornik in blagajnik »Obrtnega društva«. Sladkorna bolezen je uničila življenje blagemu možu in skrbnemu očetu.

Osebne vesti. Pri tukajšnji pošti je nastopila službo poštna uradnica Petrič Mara. — K davčni oblasti pa je imenovan davčni kontrolor g. I. Stare iz Novega mesta.

2085 kg težka vola je izredila posestnica iz Šmartna pri Slovenjgradcu ga. Kac. Kupil ju je slovenjgraški mesar g. Kuhar.

Ribnica

Na željo g. Antona Lovrenčiča, trgovca in posestnika v Sodražici, izjavljamo, da od njega nismo prejeli nobenega dopisa in da on tudi ni v nobeni zvezi z dopisi o volilu pok. Gnidca in sodraških zvonovih. — Uredništvo.

Sneg po lepem vremenu. V petek in soboto smo imeli zelo lepo vreme, da so vsi mislili, da snega pred Božičem še ne dobimo. V nedeljo pa so začele med dežjem padati snežinke in pokrile dolino s tenko, belo plastjo. Čutimo, da nas bo zamelo za dalj časa.

Oder. Prosvetno društvo nas bo v soboto presenetilo z večjo igro: »Stilmondski župan«.

Iz občine. Občinski odbor je v svoji seji 10. t. m. izdelal proračun občinskih doklad, ki so razvidne na uradni deski.

Sokol je za zimo že pričel s plesnimi vajami, ki jih prireja v Oničevi dvorani.

Agrarna reforma na veleposestvu g. inž. Rudeža. Lastnik veleposestva g. inž. Rudež bo prodal del posestev po znižani ceni. Oni, ki reflektirajo za nabavo zemlje, se morajo zglasiti v osmih dneh v gradu.

Novo mesto

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja se izvrši na predvečer v Sokolskem domu posebno slavnostno. Na programu je govor župnega staroste, sokolski orkester in gledališka predstava Petrovićevega »Gozda«.

Smrtna kosa. Kateri Novomeščan ni poznal nekdanjega koadjutorja pleterske kartuzije patra Brunota Wilda. Poosebljena dobrota in ljubeznivost je bil. Petnajst let je živel za belimi samostanskimi zidovi pod zelenimi Gorjanci, pred nekaj leti pa ga je poslalo redovno vodstvo radi rahlega zdravja v italijansko kartuzijo Cervari, kjer je umrl na Miklavžev dan. Šele zdaj nas je dosegla tužna novica. Po rodu Nemec iz Elsass-Lothrinške, se je prav odlično priučil tudi naše govorice. Z veliko ljubeznijo je gojil sadjerejo in baš on je dvignil Pleterje tozadevno na odlično in priznano višino. Imel je le prijatelje. Naj v miru počiva!

Žužemberk

Požar. 13. t. m. ob 18. uri je izbruhnil pri g. Andreju **Reparju**, trgovcu in posestniku na Jami obč. Dvor, požar, ki pa ni napravil večje škode. Izbruhnil je v kuhinji ter upepelil svinjski hlev in neznatno poškodoval tudi hišo. Požar so k sreči sosedni gasilci udušili, ko so prišli gasilci iz Žužemberka. Zelo na mestu bi bilo, da bi se Dvorjani že enkrat vzdramili ter započeli akcijo za ustanovitev toli potrebnega gasilnega društva.

Trške zadeve. Proračun: Trški proračun za leto 1931 znaša: dohodki 38.252 Din, izdatki 54.488 Din, primanjkljaj 16.236 Din. Dohodki: 1. najemnina travnikov 3901 Din; 2. najemnina sodišča 15.756 Din; 3. colnina 18.000 Din; 4. najemnine sejmišča 525 Din; 5. ostali dohodki 70 Din. — Izdatki: 1. davki 8000 Din; 2. nočni čuvaj 4500 Din; 3. živinozdravnik 4200 Din; 4. dimnikar 300 Din; 5. plača predstojniku trga 1000 Din; 6. poprava vodnjaka 2000 Din; 7. poprava potov 1500 Din; 8. trška cerkev 600 Din; 9. popravilo sodišča 2000 Din; 10. dolg hranilnici in posojilnici 30.000 Din; 11. okrožni urad za zavarovanje delavcev 388 Din

Lovski čuvaji streljali na posestnika, ki je zašel v tuj revir

Kranj, 15. decembra.

Preteklo soboto 13. decembra popoldne je lovil bogat posestnik 36letni Peter Kuhar, vulgo Vompergar iz Vomperškega izpod Šenturške gore, občina Cerklje, v gozdovih svojega lastnega revirja. Zasledoval je srnjaka, ki ga je opazoval že precej časa. Posrečilo se mu je, da ga je obstrelil. Toda strel ni dobro zadel in srnjak mu je ušel. Kuhar je šel za njim, dokler ni zašel iz svojega revirja v revir, ki spada že h kamniški občini. Tam sta ga zalotila dva lovska čuvaja ondotnega lova. Ker so se v zadnjem času množile lovske tatvine, so vsi revirji na vseh straneh močno zastraženi. Ker se posestnik na njihov klic ni hotel ustaviti, sta začela streljati nanj. Streljala sta mu naravnost v noge. Kuhar se je zgrudil na tla in začel krvaveti. Ker ga noge niso več nosile, ni preostajalo lovskima čuvajema drugega, kakor da sta ga naložila na rame in nesla na njegov dom. Ker je v hribih okoli Šenturške gore že delj časa debel sneg, so še sedaj vidni krvavi sledovi po gazi, kjer sta ga nesla. Kuhar je seveda moral takoj v posteljo. Poklicati pa ni hotel nobenega zdravnika, čeprav je najbližji zdravnik nedaleč v Cerkljah. Mogoče je kriva temu trdno ukoreninjena vera planincev v zdravilno moč gorskih zelišč, kakor trdijo nekateri. Verjetneje pa je, da Kuharja skrbijo posledice, ki bi utegnile nastati radi tega, ker je lovil v tujem revirju. Do danes zjutraj je ostal kar doma. Ustreljen je bil v obe nogi, posebno poškodovana pa je bila desna, ki se mu je zastrupila in začela močno otekati. Ker so postajale bolečine vedno hujše, so ga morali prepeljati danes zjutraj navse zgodaj s sanmi v Cerklje, pa ne k zdravniku, ampak so telefonirali naravnost v Kranj po rešilni avto, ki ga je odpeljal takoj v ljubljansko bolnico. Najbrže bo ob desno nogo. Med vso vožnjo je strašno trpel in neprestano stokal. Ni pa hotel dati nobenih podatkov o nezgodi; tudi imen čuvajev ni izdal. Ravno tako je tudi njegova žena, ki se je peljala z njim, trdovratno molčala.

Kranj

Proslava kraljevega rojstnega dne. Sokolsko društvo priredi v proslavo rojstnega dne Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra v sredo 17. decembra ob 18. uri v telovadnici Narodnega doma telovadno akademijo naraščaja in dece. Vstopnina prostovoljna.

Bohinjska Bistrica

Bohinj je danes pobelil sneg, na veliko veselje smučarjev. Mladina je hitela na smučeh po dobravah. Tudi člani »Smuškega kluba Bohinj« so z veseljem sprejeli snežni pozdrav in v ogromnem številu prihiteli na predavanje, ki ga je priredil ta klub v ljudski šoli na Bohinjski Bistrici. Predavanje je bilo že tretje; to pot je bilo o tehniki smučanja, o pravilih JZSS in o pomenu mednarodnih tekem za Jugoslavijo in Bohinj. Klub zavzema danes res častno mesto med Bohinjci. Saj se v resnici še največ trudi, da dvigne zanimanje Bohinjcev za tujski promet.

Hvalevredno bi bilo glede na tujce, ki prihajajo v Bohinj, da bi se občina ali pa prizadeti malo bolj zanimali za razdrte in neestetične plotove, ki kaze baš okolico hotelov in vil v Bistrici, in to še ob glavni cesti od kolodvora do vasi. — Voda, ki se izliva pri železniški kretniški stanovanjski hiši na glavno cesto in tam zmrzuje v led, todi ni na mestu.

Zagorje

Proslava rojstnega dneva Nj. Vel. kralja se vrši v župni cerkvi s sv. mašo ob 8. uri, in sicer za obe šoli, Sokol, vsa društva in korporacije ter urade.

Naliv in sneg. V nedeljo popoldne je bil precej močan naliv dežja, med katerim je pričelo snežiti v debelih kosmih. Kljub mokroti se je sneg prijel tudi v dolini.

Cene kruhu se drže. Po vseh krajih so cene nujnim življenskim potrebščinam padle, le pri nas v rudarskih revirjih čakajo peki, da bo mogla nastopiti oblast in cene kruhu regulirati. Pametno bi bilo, da bi zadruga, ki bo pričela mesarijo, tudi skušala otvoriti lastno pekarno.

Dela v kamnolomih omejujejo zaradi nastopajoče zime. Kolikor je kamna že pripravljenega, ga bodo vložili v apnenice, potem bo tudi tu nekaj delavcev izgubilo zaslužek.

Nogometna tekma. Moštvi SK Zagorje kakor SK Hrastnik sta odšli na igrišče kljub temu, da je bilo to prepojeno z vodo. Zanimanje za nogomet rase pri nas od dne do dne, kar je pokazala publika, ki je vztrajala do konca. Igra je bila zaključena z 1 : 1.

Kočevje

Osebne vesti. Pred dnevi je zapustil Kočevje g. prof. Anton *Jošt*. Začasno je odšel na službovanje na III. drž. gimnazijo v Ljubljani, kjer nadomestuje go. prof. Piskernikovo. — Pretekli teden bi se moral preseliti v Kranj g. prof. Jože *Pungartnik*. Na Kočevski gimnaziji je služboval od prevrata. Nepričakovano pa ga je zadela težka nesreča. Umrl mu je brat in preselitev se je morala odložiti. — Čez nekaj dni nas bo zapustil okrajni gozdar g. Rafael *Burnik*. Premeščen je v Litijo; iz Kočevja odhaja zelo nerad. G. Burnik je bil marljiv in vesten uradnik, ki je ves trud posvetil napredku našega gozdarstva.

Škrlatinka. V mestu se je pojavila škrlatinka. Tri obolele otroke so z avtomobilom odpeljali v ljubljansko bolnico.

Telovadnica Sokola in gimnazije. S prvim januarjem začneta Sokol in gimnazija telovaditi v telovadnici Gasilnega doma. Po dolgem času jima je le uspelo, da se rešita nehigijenične telovadnice v ljudski šoli. S tem pa še ni rečeno, da je vprašanje telovadnice že rešeno, ker ono ostane odprto še dalje.

Razstava kuncev v Kranju

Da čimbolj razširi in pospeši rejo kuncev med ljudstvom, je sklenil odsek, da priredi v Kranju razstavo kuncev, ki naj bi bila zgolj propagandnega značaja.

Vodstvo razstave je prevzel domačin, odbornik g. Joško Likozar, v pomoč pa sta mu bila dodeljena gg. Hudales in Kregar. V soboto dne 29. novembra t. l. so prispele pošiljke članstva v Kranj, kjer so jih namestili v prostorih gostilne Petra Mayer, katere je dal lastnik Peter Mayer, kakor tudi razsvetljavo brezplačno na razpolago. Razstavne kletke so bile odposlane iz Ljubljane ter tekom sobote lepo razstavljene. Razstavljenih živali je bilo okoli sto in sicer sledeče pasme: belgijski orjak, beli orjak, modri dunajčan, havana, činčila, srebrec, blackaud-tan, ruski kunec ter reksi: bober, beli, črni, železnosivi, in činčila reks.

V nedeljo 30. novembra zjutraj je bila razstava otvorjena, ko so prispeli prvi obiskovalci, gredoč od maše domov. Razstavo je obiskalo v vseh treh dneh približno tisoč ljudi, vstevši šolsko mladino. Na dan 1. decembra si je ogledal razstavo korporativno tudi občinski odbor z g. županom na čelu. Tudi občeznana miss Copeland se je potrudila v Kranj, si ogledala razstavo ter se porazgovorila z navzočimi članirejci.

V splošnem se je opazilo, da vlada med vsemi sloji veliko zanimanje za gojenje plemenitih vrst kunca. Oddanih je bilo nešteto navodil, poleg knjige »O reji domačega zajca«, pristopilo je tudi večje število novih članov ter se je sklenilo tudi nekaj kupčij. Rejci iz Tržiča in Jesenic so naprosili odbor, da priredi podobno razstavo ter obenem tudi predavanje v Tržiču in na Jesenicah. Odbor bo skušal ustreči ter bo priredil v mesecu januarju oz. februarju podobno razstavo, ki jo bo spopolnil še z izdelki iz kunčje kožuhovine.

Z vstopnino na razstavi so bili kriti le delni stroški prehrane in prevoza. Ostalo bo kril odsek iz podpore, katero je zaprosil v ta namen pri kr. banski upravi v Ljubljani.

Odbor izreka zahvalo vsem onim članom, ki so kljub stroškom odposlali živali na razstavo, dalje še posebe kranjskemu domačinu g. Jošku Likozarju kot vodji razstave ter vsem, ki so bili odseku na uslugo bodisi s podarjeno krmo ali drugače izkazano naklonjenostjo.

Gospodarske vesti

× *Skupščina centrale industrijskih korporacij,* o kateri smo že poročali, je končala svoje delo. Resolucije, ki so bile sprejete na skupščini, predvsem opozarjajo na potrebe o zaščiti naše domače industrije, posebej pa še na razvoj industrijskih delavnosti v državah, ki mejijo na Jugoslavijo. Nadalje se resolucije podrobneje izražajo o krizi lesne industrije ter prosijo interesirana ministrstva, naj bi se tej važni gospodarski panogi posvečalo več pažnje in naj bi se vsaj v tej kritični dobi dovolile razne olajšave tako v obliki raznih državnih dajatev, kakor tudi pri prevozu blaga po železnicah, ter pri pristaniških pristojbinah. Finančno ministrstvo se nadalje naproša, naj se v diskusiji in redakciji odredb in tarifov na skupni poslovni promet ozira, da se obremenjena ne bodo povišala. V nadaljnem resolucije povdarjajo tudi druge važne potrebe naše industrije.

× **Vprašanje zavarovanja naših delavcev v Avstriji.** 12. t. m. je bila v ministrstvu zunanjih zadev konferenca zastopnikov ministrstva zunanjih zadev in socijalne politike ter narodnega zdravja. — Razpravljali so o vprašanju pogodbe z Avstrijo glede zavarovanja delavcev z ozirom na plače in stroške. Konferenca se začne 15. t. m. na Dunaju. S sklepom ministrstev za zunanje zadeve in za socijalno politiko in narodno zdravje so določeni za zastopnike naše kraljevine na tej konferenci dr. Vladimir Katičić, načelnik ministrstva za socijalno politiko in narodno zdravje, R. Matjašić, direktor UPOR v Zagrebu, M. Naumov, tajnik ministrstva, dr. Marko Stojković, šef odseka za socijalno zavarovanje v ministrstvu za socijalno politiko in narodno zdravje, in P. Našković, šef administracijskega odseka za rečno plovbo.

× *Predavanje prof. Totomianca v Zagrebu.* Znani svetovni pobornik zadružne ideje prof. Totomianc je pod odkriljem zagrebške zadružne šole pripravil 10. t. m. izvanredno zanimivo predavanje o kooperatizmu. V svojem zanosnem govoru je prof. Totomianc prikazal razvoj zadružnega pokreta v posameznih državah, njegovo sedanje stanje in njegove naloge v bodočnosti.

× *Davek na zemljišča in trošarina.* V soboto je stopil v veljavo zakon o znižanju mere osnovnega davka na dohodke zemljišč z dne 11. decembra t. l., po katerem se bo razen glede odredb čl. 27 zakona o neposrednih davkih plačevalo na račun osnovnega davka na zemljiščne dohodke za leto 1931 10 Din za vsakih 100 Din katastrskih čistih dohodkov. Prav tako je stopil v veljavo zakon o izpremembah in dopolnilih zakona o državni trošarini z dne 11. decembra t. l. V smislu člena 2. tega zakona se morajo istega dne, ko stopi zakon v veljavo, popisati vse količine piva, špirita in špiritnih pijač, za katere je treba plačati trošarino. Diferenca v trošarini od tega dne do 1. januarja 1931 pri pivu v prometu se bo plačevala tako, da bo računana pri hl piva 12 stopinj ekstrakta. Že plačana trošrina na vino po prejšnji meri se ne bo povrnila.

× *Zimski poljedelski tečaji.* Lansko leto je poljedelsko ministrstvo z namenom, da pouči poljedelce o načinu gospodarstva in v smislu zakona o pospeševanju poljedelstva, na inicijativo banovin in z materijalno pomočjo priredilo skoro po vseh srezih v državi zimske poljedelske tečaje. Na teh tečajih, ki so trajali po en teden do 3 mesece, so predavali poljedelski referenti, veterinarji, sreski zdravniki in drugi o sadjarstvu in vinogradništvu, o živinoreji in obdelovanju zemlje, o kletarstvu in drugem. Po posameznih banovinah je bilo: v savski 115, v dunavski 64, v drinski 43, v vardarski 36, v moravski 30, v zetski 26, v vrbaski 23, v dravski 21, v primorski 17, skupno torej 375 tečajev. Tečaje je posetilo okrog 17.000 interesentov, od tega preko 60% poljedelcev. Uspeh tečajev je bil razmeroma zelo dober. Poljedelsko ministr. je za te tečaje izdalo 370.000 Din. To zimo se bodo s pomočjo poljedelskega ministrstva znova priredili takšni zimski tečaji. V nekaterih banovinah so se že pričeli. Zanimanje poljedelcev za te tečaje je zelo veliko, ker jim omogoča baš v času, ko nimajo preveč dela, priti v kontakt s poljedelskimi in drugimi strokovnjaki in spoznati najnovejše načine obdelovanja zemlje ter ljudske in živinorejske higijene. Z ozirom na ogromni pomen teh tečajev za pospeševanje poljedelstva in strokovno naobrazbo poljedelcev bi bilo želeti, da bi minitsrstvto kot tudi banovine določili večje svote za te tečaje.

× **Zanimanje za naše predivo na Španskem.** Zavod za pospeševanje zun. trg. je obveščen od »Jugostamp Commercial Sociated« v Barceloni, da se je na španskem trgu od lanskega leta pokazalo veliko zanimanje za našo kodeljo, zlasti za belo grebeno blago, ki je podobno italijanskemu. Ker je letos pridelek na Španskem manjši kakor se je pričakovalo, konsum pa je velik, opozarja Zavod za pospeševanje zunanje trgovine vse naše kodelarje, da izrabijo to konjunkturo. Podrobne informacije pri informacijsko-komercijalnem oddelku tega zavoda pod št. 90—60.

× *Gojenje drobne koruze v Romuniji.* Poljedelsko ministrstvo se zanima za vprašanje gojenja koruze drobnega zrna (činkvantina) v Romuniji. Preobrazba naj bi se izvršila vsled znatnega znižanja uvoznih carin (30%) v Franciji. Pripomniti je, da porabi Francija letno do 80.000 vagonov koruze te vrste.

× **Grško-romunska trgovinska pogodba podaljšana za 2 meseca.** Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je obvestil gospodarske organizacije o tem-le: Grško-romunska pogodba, ki je potekla 30. okt. t. l. , se podaljša za 2 meseca s tem, da se v tem času izvajajo konvencijonalne carinske tarife za blago, ki se uvaža v Grčijo in Rumunijo.

× **Politika štedenja na Madjarskem.** Na seji parlamenta je bila na dnevnem redu debata o predlogu zakona o štednji. Govoril je tudi bivši finančni minister baron Gay. Zahteval je uvedbo davka na samce. Vse samce, ki so prekoračili 30. leto svojega življenja, je treba obdavčiti, da bo mogoče državnim uradnikom dovoliti za Božič 13. plačo. Nadalje je Gay zahteval znižanje dnevnic parlamentarnih zastopnikov za 15%. Obenem je končno predlagal, naj državnim uradnikom ne bo dovoljeno prevzemati poslanskih mandatov.

*

Dobave. Direkcija državnih železnic, strojni oddelek, v Ljubljani sprejema do 19. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1700 kg jekla; do 20. decembra t. l. glede dobave 80 kg azbestnih vrvic ter glede oddaje 1122 komadov različnih pil v nasekovanje in popravilo. — Prometno-komercijalni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 30. decembra t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov kožuhov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 23. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1300 kg zdroba, 20 ducatov toaletnega mila Elida. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 3. januarja 1931 se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije drž. železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave delov za signalne naprave; pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu pa glede dobave svinčenega kabla. (Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih.) — Delavnica drž. železnic v Zagrebu sprejema do 16. decembra t. l. ponudbe glede dobave naprave za polnjenje plina. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni delavnici.)

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 23. decembra t. l. ponudbe glede dobave 25.000 kg pšenične moke; do 29. decembra t. l. pa glede dobave 46 m električnega oklopnega kabla. —

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 24. decembra t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg masti za jamske vozičke.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Borzna poročila

Devizna tržišča.

dne 15. decembra 1930.

Beograd, 15. decembra. Amsterdam 22'7250—22'7850, Berlin 13'4575—13'4875, Bruselj 787'55—790'55, Budimpešta 987'27—990'27, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 793'57—796'57, London 273'93—274'73, Milan 294'72—296'72, Newyork 56'2750—56'4750, Pariz 220'95—222'95, Praga 167'17—167'97.

Vsled pokvarjenih telefonskih zvez nismo prejeli nikakih poročil tečajev sledečih borz: Zagreb, Novi Sad, Beograd, Budimpešta.

Ljubljana, 15. decembra. Amsterdam 22'755, Berlin 13'4575—13'4875, Bruselj 7'8916, Budimpešta 9'8878, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 7'9358—7'9658, London 273'93—274'73, Newyork 56'275—56'475, Pariz 220'95—222'95, Praga 167'17—167'97, Trst 295'73—295'90.

Curih, 25. decembra. Beograd 9'1260, Pariz 20'25, London 25'03, Newyork 515'45, Bruselj 72, Milan 27, Madrid 52'40, Amsterdam 207'60, Berlin 122'92, Dunaj 72'55, Stockholm 138'38, Oslo 137'90, Kopenhagen 137'90, Sofija 3'73, Praga 15'29, Varšava 57'80, Budimpešta 90'225, Atene 6'68, Carigrad 2'44, Bukarešta 3'06, Helsingfors 12'97.

Vrednostni papirji.

Beograd, 15. decembra. 8% inv. pos. 87'257, 4% agr. obv. 52'50, 7% pos. drž. hip. b. 81'25, 7% Blaire 81'50, vojna škoda 426'50—417, ult. dec. 427'50, Tobačne srečke 12, Loterijske srečke 86, Rdeči križ 35, Založna banka 500, Izvozna banka 700, Beogradska Zadružna banka 7350.

Ljubljana, 15. decembra. 7% Bler. 81'75, 8% Bler. 92'25, Tobačne srečke 50, Celjska posojilnica 160, Ljubljanska kreditna 124, Kreditni zavod 170—180, Vevče 126, Split 400, Stavbna 40, Ruše 235—255.

Žitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjeno stalna, brez prometa.

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjena, promet: 3 vagone smrekovih desk, 28 vagonov bukovega oglja.

Radio

Ljubljana, torek, 16. decembra: 12.15 Plošče (Donski kozaki — operetna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: Hawai-jazz. 18.30 Prof. Fr. Pengov: Solnčni sistem. 19.00 Mladinska ura (Jaro Dolar. Polarne ekspedicije). 19. 30Dr. Grafenauer: Nemščina. 20.00 Plošče. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Poročila in časovna napoved, plošče. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sreda, 17. decembra: 11.00 Slavnostna akademija Mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra. 12.15 Plošče (slovenska glasba, plesni šlagerji). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: trobenta solo. 18.30 Literar. ura: Izbrana mesta iz del L. Tolstega. 19.00 dr. Nikolaj Preobražensky: Ruščina. 19.30 Prof. Silvo Kranjec: Poglavje iz sociografije. 20.00 Prenos iz Prage: Koncert češke filharmonije. 22.00 Poročila in časovna napoved, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 16. decembra: 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Glasba. 18.30 Novice. 20.30 Jugoslovanski večer. 23.00 Novice in vreme, nato: Zagreb-Ljubljana-Beograd.

Zagreb, sreda, 17. decembra: 9.00 Svečana služba božja povodom rojstnega dne Nj. Vel. kralja. 11.30 Jugoslovanska glasba. 12.30 Kuhinja. 17.00 Popoldanski koncert. 19.30 Delavsko zavarovanje VI. 20.00 Praga. 22.00 Novice, vreme in sneg. 22.10 Zvočni film.

Beograd, torek, 16. decembra: 11.25 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Jazz glasba — plošče. 17.00 Predavanje. 17.30 Vokalni koncert g. M. Carević. 19.30 Nemščina. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 Varšava. 22.00 Novice. 22.20 Radio septet.

Beograd, sreda. 17. decembra. 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 12.30 Radio orkester. 13.30 Novice. 17.00 Otroška ura. 17.30 Kitare. 18.00 Narodne na dudo. 19.30 Predavanje. 20.00 Narodne. 20.30 Jugoslov. večer: sodelujejo: Lj. Spiligoj, St. Janković, člani beograjske opere: Radio orster. 22.00 Novice. 22.20 Ciganska glasba.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5'—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10'— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par.

Za pismene odgovore priložite znamko.

Prevajalce iz vseh jezikov

v slovenščino iščemo. Nastop 1 januarja. - Ponudbe z označbo honorarja na upravo pod »Književna slovenščina«.

Zakoni v knjižicah:

Zakon o pobijanju nelojalne konkurence 6 Din. Zakon o javnih beležnikih (notarjih) 12 Din. Zakon o glavni kontroli 10 Din. - Pravilnik o pomožnem osebju drž. prometnih ustanov 8 Din. Uprava »Jugoslovana«, Gradišče 4.

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Kdor ljubi lepo čtivo

se naroči na »Roman« tednik za vse. Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 2 Din. Naročnina četrtletno 20 Din. Prinaša dva lepa romana, feljtone, film, uganke, humor, doma v družini in mnogo drugega interesantnega čtiva. — Uprava »Romana«, Breg 10.

Lokal

na najprometnejši ulici v sredini Ljubljane za 1. januar 1931 išče večje podjetje. - Ponudbe na upravo »Jugoslovana«.

Za moderni kanape

ogrodje, prodam po zelo nizki ceni. Naslov v upravi.

Amerikansko omaro

v dobrem stanju kupi podjetje. Ponudbe pod »poceni«.

Gg. odvetnike, notarje in trgovce

opozarjamo, da dobijo zakon o nelojalni konkurenci v upravi »Jugoslovana«. — Cena Din 6'—.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. PICCOLI-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. 668

Sport

Smuški tečaji na Pohorju

Za časa božičnih počitnic priredi zimskosportni odsek SPD Maribor sledeče tečaje:

1. Za začetnike pri Mariborski koči pod vodstvom gg. inž. Rungaldiera in poručnika Ogorelca.

2. Za izvežbane smučarje pri Klopnem vrhu. Vodi zvezni vaditelj gosp. Tavčar iz Ljubljane.

Vsednevna prehrana pri Mariborski koči znaša 30 Din, pri Klopnem vrhu pa 35 Din. Prijavnina 30 Din.

Prijave sprejemata do 23. XII, g. Bureš v Vetrinjski ulici in g. Majer na Glavnem trgu. Ponovno prosimo vse one, ki se nameravajo udeležiti kakega tečaja, da se pravočasno prijavijo.

Kakor posnemamo iz dosedanjih vremenskih poročil, bomo imeli za Božič krasno smuko, tako da bo prišel vsak na svoj račun.

Burna skupščina JNS

V nedeljo se je vršila glavna skupščina Jugoslovenskega nogometnega saveza v Beogradu. Skupščini je prisostvovalo ogromno število delegatov. Otvoritev se je izvršila šele ob 10. uri dopoldne namesto ob 8. uri.

Pred prehodom na dnevni red je bila odposlana pokrovitelju saveza Nj. Vel. kralju vdanostna brzojavka. Pozdravna brzojavka je bila odposlana tudi ministrskemu predsedniku Živkoviću.

Verifikacijski odbor je do 14. ure pregledoval pooblastila delegatov klubov in je končno sporočil, da prisostvuje skupščini 436 klubov, od katerih pa imajo pravilna polnomočja le 399.

Najživahnejša debata se je vodila okoli razdelitve denarja iz Južne Amerike. Po številnih govorih za in proti plačanju odškodnine BSK, se je s 217 : 146 glasovi sklenilo, da mora JNS izplačati BSK 150.000 Din.

Propadel je nadalje Simonovićev predlog glede razdelitve na lige. Glasovanje je izpadlo 182 : 178.

O skupščini bomo še poročali, ko bo zaključena.

Nogometne prireditve

V Ljubljani se je kljub snežni vihri vršila trening tekma med Ilirijo in mariborskim Rapidom. Gosti so bili poraženi s 2 : 8.

Senzacijo je prinesla finalna tekma za podsavezni pokal. Mariborski Železničar je doživel v Celju po SK Atletiku katastrofalen poraz 11 : 1.

V Zagrebu se je prvenstvo nadaljevalo: Hašk—Viktorija 3:0, Gradjanski—Sparta 3:0, Concordia—Grafičar 4 : 2, Železničar—Sokol 3 : 1.

V Beogradu se je odigrala edina prvenstvena tekma Soko—Obilić 1 : 0.

Dunaj: Admira—Sportklub 9 : 1, Fac—Wakker 3 : 2.

Praga: Sparta—Hungaria (Budimpešta) 3 : 2, Bohemians—Nuselski 2 : 2.

Budimpešta: Pecs-Baranya—»33« 1 : 0, Nemzeti—Ujpest 2 : 1!

Bratislava: Slavija (Praga)—Bratislava 3 : 2.

Frankfurt: Južna Nemčija—Severna Nemčija 3 : 1.

Mariborski sport

V Mariboru v nedeljo ni bilo nikakih sportnih prireditev. Nekaj skupin smučarjev je odšlo na Pohorje, kjer pa zopet ni bilo pripravnega snega.

Slabo sta zastopala mariborski nogomet Železničar in Rapid. Pri Rapidu je še visok poraz po Iliriji opravičljiv, presenetil pa je vsekakor Železničar, ki se je vrnil kar z 11. goli, medtem ko je Celjanom pustil v spomin le enega.

Nedeljska pokalna tekma Athletiki—Železničar 11 : 1 (4 : 1). Kljub skrajno slabem vremenu, snežilo je v velikih kosmih, se je vršila v nedeljo popoldan pri Skalni kleti pokalna tekma med celjskimi Athletiki ter mariborskim Železničarjem. Je to bila finalna tekma za pokal LNP. Athletiki so se zelo potrudili in so bili stalno v premoči. Igro je sodil zelo objektivno g. Wagner. Občinstva je bilo seve malo.

Nadaljevanje prvenstvene tekme med SK Celje ter SK Šoštanj se bo vršilo, če bo vreme le dopustilo, jutri, v sredo ob 14. na Glaziji.

Smuški klub »Bohinj« razpisuje smučarski tečaj za začetnike od 25. XII. 1930 do 2. I. 1931 v Bohinjski Bistrici. Tečaj bosta vodila Godec Tomaž, naš večkratni internacionalec ter ing. Jože Sodja, ki si je izpopolnil smuško tehniko v Franciji. Prijave sprejema Smuški klub Bohinj v Boh. Bistrici in JZSS. Prijavnina 50 Din. Celodnevna oskrba (zakurjene sobe in hrana 50 do 70 Din.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena soproga, sestra, teta in svakinja, gospa

Marija Gregorc

soproga mesarskega mojstra

dne 15. t. m. nenadoma boguvdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 17. decembra 1930. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 81 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1930.

Anton Gregorc
soprog

in vse ostalo sorodstvo

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Kultura

Predavanje o kulturnih problemih

V nedeljo ob polenajstih dopoldne se je v filharmonični dvorani vršilo prvo predavanje iz cikla, ki ga je za javnost pripravil Slavistični klub na naši univerzi. Govoril je Anton Ocvirk **o slovenskih kulturnih problemih.** Občinstva je bilo manj, kakor bi ga bil človek pričakoval z ozirom na dejstvo, da je s tem predavanjem eden najvidnejših in najzgovornejših predstavnikov mladega literarnega rodu formuliral svoje stališče do cele vrste aktualnih sodobnih vprašanj. Dvorano pa je vendar napolnilo lepo število mladine, študentov, literatov, umetnikov, profesorjev, in če smemo soditi po odmevih, ki jih je predavanje doživelo v javnosti, bo zanimanje za prireditve Slavističnega kluba zadovoljivo raslo.

Po široko zasnovanem uvodu, oprtem na množico misli Spenglerja, Berdjajeva in Ortege y Gasseta, je prešel predavatelj k stvari sami: k analizi naše kulturne tvornosti, kakor se je javljala v preteklosti, kakršna je dandanes in kakršna bodi v bodočnosti, k analizi našega kulturnega in narodnega karakterja in k določevanju smernic, ki naj nas dvigajo v nadaljnjo rast. Skozi ta razmišljanja se je predavatelj prebijal z analogijami raznih starih kultur, predvsem grške in judovske. Nato je govoril o metafizičnem žarišču slovenstva, kakor ga je naš narod in naša umetnost ustvarila v svojih mitičnih in umetniških simbolih: Lepa Vida, Peter Klepec, Kralj Matjaž in Kurent. V teh simbolih je slovenska kultura izpovedala svoj narodni značaj, ki ga obeležujejo hrepenenje (Lepa Vida), nezavest svoje moči (Cankarjev Peter Klepec), pričakovanje odrešenja (Cankarjev Kralj Matjaž). Kurent pa je simbol slovenskega umetnika. Mimo teh osnovnih simbolov so se v naši kulturi do mitičnega pomena dvignile še pojave Prešernovega genija, Levstikov Martin Krpan in Cankarjev Hlapec Jernej.

V Hlapcu Jerneju je Cankar simbolično prikazal našo nemoč do racionalnega in miselno mrzlega življenja. V Hlapcu Jerneju je Cankar napisal apologijo slovenske zgodovine, je razodel njeno osnovno potezo, njen razvoj. Po vsem tem je kot četrto potezo na našem narodnem obrazu predavatelj označil slovenski pesimizem.

V nadaljnjih izvajanjih je predavatelj s kulturnimi argumenti odklonil stari slovenski miselni dualizem med liberalizmom in klerikalizmom in se proti relativizmu izpovedal za vitalistični nazor. Nato je obravnaval vplive tujih kultur na naše življenje, predvsem germanske na severu, romanske na zahodu in slovanske na vzhodu. Mimo vsega je pozival na poglabljanje v samega sebe, v našo lastno kulturo, kajti samo na ta način bomo mogli kdaj priti do svoje podobe. Ob tem je ponovno živahno odrekel raison d'être starima dvema slovenskima kulturno-političnima taboroma in iz istega razloga odklonil tudi vsak internacionalizem in socializem. Ostro se je zavzel proti tendenčnosti, ki jo socialistični pisatelji prinašajo v našo književnost, prav tako se je izjavil za svobodno religioznost proti katoliškim dogmam. Svoja izvajanja je zaključil z izrazom velike vere v bodočnost naše kulture.

Ocvirkovo predavanje je bilo zelo obširno, trajalo je okrog poldrugo uro in poleg vsega tega mu je bilo težko slediti zaradi množice neznanih izrazov in zamotanih miselnih konstrukcij; take stvari je menda že bolje dati občinstvu čitati, kakor pa pričakovati od njega, da bo na goli posluh moglo vse dojeti. Motilo je tudi predavateljevo prednašanje: frapiralo je človeka, kako more biti najboljši izmed naših mladih lirikov tako prav nič tankoslušen za bogastvo slovenskega vokala.

K diskusiji, na katero je pozval načelnik Slavističnega kluba Petre, se je oglasil samo svetnik Lajovic, ki je pograjal, da se je predavatelj pri kritiki celotne slovenske kulture oprl samo na literarne primere in odobraval njegovo ostro zadržanje nasproti našemu nedavnemu strankarskemu življenju.

Občinstvo je predavanje toplo sprejelo — saj je predavatelj v zgoščeni obliki prinesel tvarine in idej za mnogo diskusij. — Fr.

»Portreti sodobnih ruskih pisateljev«

Eden najbolj poznanih ruskih emigracijskih književnih kritikov in esejistov, g. Mark Slonim, je pred nekaj dnevi izdal v založbi belgrajskega »Ruskega arhiva« v srbohrvaščini pisano knjigo: »Portreti savremenih ruskih pisaca«. Knjiga obsega niz krajših, v prvi vrsti informativnih esejev štirinajstih ruskih mlajših književnikov. G. Slonim zelo uspelo portretira Evgenija Zamjatina, Vsevoloda Ivanova, Ano Ahmatovo, Marino Cvetajevo, Leonida Leonova, Konstantina Fedina, Isaka Babelja, Alekseja Tolstega, Sergija Jesenjina, Borisa Piljnjaka, Vladimirja Majakovskega, Ilijo Ehrenburga, Mihajla Zoščenka in Borisa Pasternaka. Morda bi bilo še nekaj imen v sodobni ruski književnosti, ki bi bila morala biti uvrščena v to knjigo, vendar je tudi taka kot je zelo dobrodošla. Posebno zato še, ker se ravno mlajši srbohrvaški književniki vse bolj pečajo z rusko prozo in pesmijo in jo prevajajo. Tako n. pr. književna revija »Misao« v vsaki številki prinaša po par obsežnejših proznih prevodov iz sodobne ruske novelistike. Eseji so pisani v zelo lahkem jeziku in bodo prišli prav tudi Slovencem, ki se zanimajo za sodobno rusko literaturo. Knjiga stane somo 10 Din. Naročati pri »Ruskem arhivu«, Beograd. Sp.

Prvi jugoslovanski zvočni film pred procesom. Pred tedni smo zabeležili, kako je beograjski tisk pograjal prvi jugoslovanski zvočni film — ali pravzaprav ameriški zvočni film z nekakšnim vložkom v srbohrvaščini, ki ga je napisal režiser in igralec zagrebškega Narodnega gledališča Aca Binički. V »Politiki« čitamo, da bo Binički tožil filmsko podjetje, ker je njegov tekst samovoljno raztrgalo, premenjalo in izmaličilo. Med drugim zahteva, da sodišče nadaljnje razširjanje filma prepove.

Lepa slavnost Celjskega pevskega društva. V soboto zvečer je CPD imelo družaben večer, ki je bil zelo dobro obiskan. Mešani zbor je uvodoma zapel Schwabove »Zvonove«, nakar je predsednik društva g. Fink v lepem govoru slavil oba jubilanta tega večera g. dr. Schwaba Antona ter g. Likarja Ivana. G. dr. Schwab ima nevenljive zasluge ne samo kot skladatelj, temveč tudi kot neumorni pevovodja društva v predvojni dobi. G. Likar pa je ponos društva s svojim 36-letnim aktivnim članstvom v zboru. Menda ga ni društva, ki bi imelo tako dolgoletnega pevca. Dr. Schwab je nato dobil umetniško izdelano diplomo v akvarelu, delo strok. učitelja g. Grašerja. Diploma motivično predstavlja Schwabove skladbe. Enako lepo diplomo je sprejel g. Likar. Nato je zbor izvajal mnogo narodnih in umetnih pesmi, slavnost pa je zaključila prisrčna zabava.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 16. decembra: »Sveti plamen« Red B. Slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja.

Sreda, 17. decembra: Zaprto.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 16. decembra: Zaprto.

Sreda, 17. decembra: »La Mascotte«. Red E.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Torek, 16. decembra ob 20. uri: »Prodana nevesta«. Ab. B. Kuponi. Slavnostna predstava.

Sreda, 17. decembra. Zaprto.

Četrtek, 18. decembra ob 20. uri: »Življenje je lepo« Ab. A. Kuponi.

Iz mariborskega gledališča. Danes v torek, 16. t. m. se bo pela kot slavnostna predstava na predvečer rojstnega dne Njegovega Veličanstva kralja Smetanova popularna opera *»Prodana nevesta«.* Ta širom sveta slavna opera, ki je tudi v Mariboru dosegla velik uspeh, bo najprimernejša predstava za jutrišnji slavnostni dan in se zato pričakuje velik obisk. V četrtek, 18. t. m. se bo ponovila optimistična komedija Marcela Acharda *»Življenje je lepo«,* ki ugaja zlasti zaradi svoje zelo zanimive vsebine. Ab. A. Kuponi.

Agitirajte za Jugoslovana!

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Preds. 468—4/30—1. 3—1

Razpis.

Pri deželnem sodišču v Ljubljani se odda mesto pisarniškega uradnika v 3. skupini III. kategorije; obenem se oddado vsa mesta pisarniških uradnikov, ki bi se izpraznila tekom razpisa ali pa zaradi njega tudi pri drugih sodiščih.

Svojeročno spisane, pravilno kolekovane in s prilogami opremljene prošnje naj se vložé po službeni poti najkesneje do

20. januarja 1931.

pri podpisanem predsedništvu.

Predsedništvo deželnega sodišča v Ljubljani,
dne 12. decembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Št. 12.238/II. 3051—2—2

Objava licitacije.

Direkcija državnega rudnika Velenje, razpisuje za na dan 23. decembra 1930. nabavo:

8.000 kg pšenične moke broj 0 g,
2.000 kg pšenične moke broj 0 gg,
15.000 kg pšenične moke broj 6.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje,
dne 11. decembra 1930.

*

Štev. 12.261/II. 3061—2—1

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje za na dan 5. januarja 1931. ob enajstih nabavo:

300 m³ jamskega lesa.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje,
dne 13. decembra 1930.

*

3060—3—1

Razglas

o prvi pismeni ofertalni licitaciji za zgradbo vodovoda na Vranskem, srez Celje.

Županstvo občine Vransko razpisuje po naročilu kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 28. novembra 1930. V. Nr. 4914/2 in na podstavi čl. 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910 ter njegovih sprememb odnosno spopolnitev za prevzem in izvršitev del pri zgradbi vodovoda za Vransko, srez Celje, prvo javno pismeno ofertalno licitacijo na dan

31. januarja 1931. ob enajstih

v pisarni županstva občine Vransko.

Načrti in proračuni so interesentom na razpolago proti primerni odškodnini v pisarni občinskega urada na Vranskem.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v procentih na uradno potrjeni, proračunjeni znesek Din 570.000·—.

Zapečatene ponudbe, opremljene s kolkom za Din 100.—, priloge s kolkom za Din 2·—, morajo izročiti ponudniki ali njih poblaščenci na dan licitacije z označbo »Ponudba za vodovod Vransko od ponudnika N. N.« neposredno predsedniku licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldan. Poznejše, nepravilno opremljene ali brzojavne ponudbe se ne bodo upoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse splošne in tehnične pogoje, ter mora položiti kavcijo: domačini 10%, tuji državljani 20% proračunjene, oziroma razpisane vsote pri blagajniku občine Vransko, bodisi v gotovini ali državnih vrednostih papirjih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 24 pravilnika za izvrševanje določil iz odelka »B« pogodbe in nabave.

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil, odobrenje ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrdilo pristojne zbornice za TOI o sposobnosti je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti odprte predsedniku licitacijske komisije.

Pooblaščenci morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji. Občina Vransko si pridržuje pravico, odati razpisano delo, ne oziraje se na višino ponudene vsote. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 (trideset) dni po licitaciji.

Županstvo občine Vransko,
dne 12. decembra 1930.

Razne objave

3053

Objava.

Društvo slovenskih notarjev v Ljubljani je sklenilo na občnem zboru dne 8. t. m., da se razide. Pozivljejo se vsi, ki imajo staviti kake zahteve na društvo, da se zglase tekom treh mesecev ali pri predsedniku društva dr. Kuharju Andreju, notarju v Ljubljani, ali pri blagajniku Peganu Alojziju, notarju v Radovljici.

Dr. Kuhar Andrej, s. r.

*

3059

Poziv upnikom.

Upniki likvidacijske tvrdke »Vijak« družba z o. z. v likvidaciji se v smislu zakona pozivljajo, da se oglase pri likvidatorju družbe glede svojih zahtev v teku treh mesecev, od dneva razglasa dalje.

Likvidator.

*

3055

Objava.

Izgubil sem dijaško knjižico drž. trgovske šole v Ljubljani na ime: Rebere Stanislav, rojen v Samožanih, srez Ptuj. Proglašam jo za neveljavno.

Rebere Stanislav, s. r.

*

3054

Objava.

Izgubil sem izpričevalo IV. razreda škofijske gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano za leto 1922/23, domovnico, izdano od mestnega magistrata v Ljubljani in krstni list na ime: Regally Vladimir, rodom iz Metlike.

Proglašam jih za neveljavne.

Regally Vladimir, s. r.

Ouida:

Kneginja Zurova

18

Roman.

»Saj je še otrok,« je izustila lady Dolly napol olajšano, napol prestrašeno. »Morate ji pač prizanašati. Bila je čudno vzgojena.«

»Oprostite mi lady, ravno zaradi tega, ker je takšna, je nad vse ljubka. Za božjo voljo, pustite jo, kakršna je, in nikar ne skušajte napraviti iz nje kaj drugega, posebno pa ne takšno — kakor ste vi —«

Lady ga je ošinila z naglim pogledom. Ali je mogoče, da je že zdaj —

Sergij Zurov je slonel z zaprtimi očmi na nizkem naslanjaču in grgral. Dobro ji je zasolil. Lady Dolly pa je sklenila, da ga ne zavrne. Ravnodušno se je pahljala.

»Ljubeznivi ste, knez,« je rekla. »Preljubeznivi, ker pravite dekliškim muham čari. Vedeti morate, da ni v onem starem gradu ob morju še nič videla, zato ima o vsem svoje pojmovanje.«

»Ali napravimo igralni krožek?« je vprašal Zurov in prekinil pogovor.

Strnili so se okrog majhne mize z ruleto. — Orkester je igral Beethovenove in Schumannove melodije. Skozi odprta vrata toplic je vhajal duh tujezemskih cvetlic. Mesec je razlival svoj srebrni sij po terasah in vrtovih, morje se je lesketalo, toda igralci niso videli te krasote. Igra je prevzela njih čute in misli.

Sergij Zurov ni imel danes sreče in lady Dolly ga je dobro obrala. Do dveh po polnoči je vztrajala pri igri.

Ko je končno šla k počitku, je pogledala v naglici v Verino sobo, ki je bila poleg njene. Deklica je spala z razpuščenimi lasmi, ki so jo obsipali kakor zlati prameni. Spala je zdravo, trdno spanje otroka in matere se je polastil neprijeten občutek.

»Če je mislil resno,« je pomislila, »brrr, to bi bilo nekaj strašnega. Lepo, nedolžno dete, pa ta zverina!«

Nato je odšla in si pripravljala nočno toaleto.

7.

V Felicité so bile zabave na višku. Od jutra do večera so se vrstile gostije druga za drugo. Vera se je v tem divjem vrvenju čutila zapuščeno. Edina prijatelja sta ji bila irski konj, ki ga je sprejela za jahanje, in velik ruski volčji pes, ki je bil last kneza Zurova.

V teh dnevih jo je najbolj bolelo to, da je bila med vsemi lahkoživimi in lahkomiselnimi damami v gradu njena mati najbolj lahkoživa in najbolj razbrzdana. To je morala neprestano ugotavljati. Lady Stoat, ki je brala njene misli, jo je skušala tolažiti.

»Vaša mati je še mlada, dragi otrok. Zabavati se hoče, in kdo bi bil tako neusmiljen, da bi ji to zabranil.«

Prelepa Fuchsia se je skušala približati mladi Lady Dollyjevi Vanderdecken. Kazala se je sila ljubeznivo in prisrčno, toda Vera jo je sprejela tako hladno, da se je lepa Amerikanka večkrat umaknila z dolgim obrazom. Vendar pa je to ni oviralo, da ne bi ponovila svojih približevalnih poskusov.

»Tako vas imam rada,« ji je rekla nekega dne, ko jo je dobila samo v vrtu.

»Hvala,« je odgovorila Vera hladno in s kraljevskim dostojanstvom.

»Rada vas imam,« je ponovila Coach, »ker z vsakim tako občujete, kakor zasluži. Pri nas smo vse take, toda Evropejke derò za moškimi in se jim obešajo okrog vratu. Vi ste edino izjema. Uverjena sem, da ste imeli prav malo srčnih zadev?

»Srčnih zadev? Kaj pa je to?« je vprašala Vera.

»Srčne zadeve pač. Ko sem bila toliko stara, kot ste vi zdaj, sem bila že davno zaročena. James Flyke Dyson iz Bostona je bil moj zaročenec.«

»S katerim se boste seveda poročili?«

»Jaz? Bog me obvaruj. Niti trenutek nisem mislila na kaj takega. Potrebovala sem pač nekoga, da mi je neprestano dvoril, hotela pa sem tudi jeziti Viktorijo Boker. Ko sva z materjo odpotovali v Evropo, sva si sicer obljubila zvestobo. Nekaj časa sva si tudi dnevno dopisovala. Polagoma pa je dopisovanje ponehalo in to je bila prava sreča, zakaj pozneje smo slišali, da je prišel popolnoma na nič. Padec akcij srebrnih rudnikov je njegovemu očetu zlomil hrbtenico. Danes, pravijo, da je nameščen v neki trgovini s čajem.«

Vera je odločno vzklonila glavo k tilniku ter je gledala s ponosnim pogledom in stisnjenimi ustnami.

In po tem gospodu vas je Frank prosil za roko. Ali je to res, gospodična?«

»Kdo je Frank?«

»Moj bratranec Mull.«

»Aj, vojvoda, pa pravite samo: moj bratranec Frank. Res je, gospodična, in štejem si v čast, da me je tako počastil; tudi mi je žal, da mu nisem odgovorila z »da«, ko me je zasnubil. Vojvoda je pač nekaj. In če bi bilo res, kar so mi pravili, da poseduje neki gozd, pod katerim ležijo premogovni skladi, ki bi mu utegnil nesti petsto funtov dnevno, ako bi se odločil žrtvovati gozd, katerega hrani samo iz tradicije, tedaj bi ga morda še danes uslišala.«

„Zavita" Evropa

Ljudje, ki se imajo za »moderne«, pravijo, da živimo danes v »dobi nove stvarnosti«, ali pa pravijo, da živimo v »dobi otroka«, ali pa pravijo, da živimo v »dobi športa«. To vse pa nič res ni in ne drži, kajti mi živimo v dobi ovojev in v dobi ovijanja.

Ta doba se je pričela takrat, ko so učenjaki strmečemu svetu odkrili veliko skrivnost, da so surova živila veliko boljša in zdravejša kakor pa kuhana. Vsa narava, ki obdaja človeka, je to že zdavnaj vedela in zato so se takrat,, ko se je človek na opomin učenjakov zopet začel vračati med živali in rastline, vse živali in rastlin na glas zakrohotale in komaj čakajo na čas, ko bo tudi človek začel hoditi na pašo in si bo hodil gasit svojo žejo k potoku.

Človek pa ima svoje muhe: če že mora jesti tisto, kar jedo živali, potem mora biti med obema kakšen drug razloček.

Človek je začel namreč vse zavijati. Človek izdeluje škatljice, zvija škrniclje, veže vrečice in v škatljice, vrečice in škrniclje devlje vse mogoče užitne in neužitne stvari. Vse trgovine z živili so danes kakor lekarne. Moka je zavita kakor praški, vsa marmelada pa je shranjena kakor mazilo. Lekarnarju se lahko pripeti, da mora svoja zdravila šele izdelati — človeku 20. stoletja se to ne more zgoditi. Vse blago je že natančno razdeljeno in odmerjeno, na škatljicah pa so prilepljene čudodelne in čudotvorne in čudežne slike za kakao, za rezance ali pa za ribje konserve ali kar je že v zavojčkih. Sir je zavit v štanijol, rezance pa polagajo v zavitke, ki imajo okence iz »celofana«, da jih lahko vidiš.

Tako smo našli svojo pot k naravi nazaj, poprej pa smo vso naravo skrbno ovili in zavili. Mi mislimo, da je to vse nekaj lepšega in boljšega, kar je zavito in prav je tako: narava pozna namreč samo lakoto in zdravje, civiliziran človek pa pozna le tek (apetit) in higijeno.

Prejšnja pokolenja so imela svoje »muhe« ali pa sitnosti — mi pa imamo le »komplekse«. Nekdaj so fantje imeli svoje ljubice, mi pa poznamo samo »objekte seksualnega hotenja« — kaj hočemo? Samo da je škatljica nova, da izgleda »znanstveno« in da je »elegantna«. — Kaj je v škatljicah in drugih ovojih, je pa vseeno

Razdelitev Noblovih nagrad.
Nadškof Soederblom in bivši ameriški državni tajnik Kellogg sta dobila Noblovi mirovni nagradi za l. 1930 in za l. 1929. Slavnostni govor ob podelitvi nagrad je govoril norveški minister za vnanje zadeve, nagrade pa je podelil norveški kralj Haakon VII.

Železniška straža zapušča Posaarje.
12. decembra so zapustile francoske in belgijske železniške straže ozemlje ob reki Saari. Ozemlje pride zopet pod nemško upravo.

S plinom nad komuniste.
Ob otvoritvi parlamenta Zedinjenih držav so prirejali komunisti v Washingtonu velike demonstracije. Policija je skušala demonstrante razgnati z gumijevkami, ko pa to ni nič zaleglo, jih je pregnala s plinom, ki povzroča solze.

»Gospodinje« na ladjah

Na velikih parnikih, zlasti na tistih, ki prevažajo izseljence, so ustanovili novo službo za ženske — službo »gospodinje«. Naloga gospodinj na ladjah je predvsem skrb za ženske, ki same potujejo in pa za otroke. Za gospodinje jemljejo navadno le starejše ženske s primerno izobrazbo in z bogatimi praktičnimi izkušnjami.

Na gospodinjo na ladji se pa ne obračajo le siromašnejši potniki tretjega razreda, ampak tudi bogati potniki prvega in drugega razreda, zlasti ženske. Gospodinja na ladji mora znati in vedeti vse, kar se na ladji dogaja, in mora znati vedno svetovati to, kar je v tem ali onem slučaju treba. Na ladjah se n. pr. dostikrat rodi kakšno dete, mati pa nima potrebnega perila. Takrat začne gospodinja takoj zbirati dobrovoljne darove in stvar je v redu. Kaka gospodinja pa pripoveduje sama, kako je bilo, ko je bila v službi na neki »ladji za neveste«. Ladja je namreč vozila v Kanado vedno dosti mladih žensk, ki so se hotele tam poročiti, ne da bi bile še kedaj videle svojega ženina. Ta dekleta so si predstavljala tamkajšnje življenje navadno tako, kakor so ga videle v filmu, naloga gospodinje pa je bila, da jim pove resnico, da dekleta ne bodo preveč razočarana. Ko pa so dekleta zvedela od gospodinje, da jih čaka v Kanadi trdo delo in trdo življenje in ne samo veselje in razkošje, so se nekatera tako prestrašila, da še z ladjo niso hotela več iti in je bilo zelo težko jih pregovoriti, da so stopila na kopno, kjer so že nanje čakali njihovi, dotlej še neznani ženini. Enkrat pa je potovalo s to ladjo več sto potnikov, ki so pripadali 24 narodnostim in lahko si mislite, da ni tako lahko in enostavno vzdrževati med tako različno množico red.

Sedem dni in noči živ pokopan.
V rudniku Castrop-Rauxel se je 560 metrov globoko udrl rov, ki je zasul rudarja Friderika Wienpahla. Wienpahl je ostal zasut 7 dni in noči, živ pa je ostal, ker so mu reševalci skozi neko odprtino v plazu dovajali zrak in brizgali pitno vodo.

Spomenik za iznajditelja pnevmatike.
Pnevmatiko je iznašel škotski zdravnik John Bayd Dunlop. Sedaj so mu postavili v mestu Belfort spomenik, odkritju spomenika pa je prisostvovala tudi njegova vnukinja, miss Joan Mac Clinstock (na desni).

6000 žensk hoče rablja za moža.

Nedavno je praški rabelj Broumarski obesil v Znojmu dvojnega morilca Ellingerja. — Dan kasneje pa je oblegalo hotel, kjer se je nastanil gospod Broumarski, nekaj stotisoč žensk, ki so vse hotele imeti njegov podpis. Mož se je res podpisal na več kot 300 razglednic. S temi razglednicami se je takoj začela živahna kupčija. Kakor poročajo listi, so ženske gospoda Broumarskega že takrat, ko je komaj šele začel izvrševati svoj posel, obsipale z ženitovanjskimi ponudbami, in mož ima baje še danes doma shranjenih nad 6000 takih pismenih ponudb! Usmilil se pa doslej še ni nobene, ampak je rajši ostal samec.

Velik zaklad v Pompejih.

V razvalinah mesta Pompeji, ki ga je bila pred 1800 leti zasula lava iz ognjenika Vezuva, so našli nedavno bogat zaklad, ki je vzbudil veliko zanimanje po vsem svetu ne samo zaradi svoje denarne, ampak tudi zaradi svoje umetniške vrednosti in italijanski vladi ponujajo Amerikanci velikanske vsote za najdene dragocenosti. Italijanska vlada pa je odredila, naj se posamezni kosi zaklada pač fotografirajo, slik pa naj še ne objavijo. Ko bodo pa vsi kosi zaklada popisani, bodo prenesli ves zaklad v muzej v Neapel, kjer si ga bo vsak lahko ogledal.

Zaklad so našli čisto nepričakovano v neki hiši, ki so jo pri prejšnjih razkopavanjih in odkopavanjih kar prezrli, češ da je brezpomembna. Pred nekaj leti pa se je začel za to stavbo zanimati ravnatelj Majuri, ker so tam našli krasen kip boga Apolona. V hiši so nadalje naleteli na krasno vežo, ki je bila vsa okrašena z najlepšimi umetninami. To je bil dokaz, da je bil gospodar hiše jako bogat podpornik umetnikov in zato so kopali naprej. Pri nadaljnem kopanju so naleteli na rov, ki je vodil v klet, ki ga pa lava ni čisto zasula, in v enem kotu kleti so našli zaboj z zakladom. V zaboju je največ zlatega namiznega orodja, ki je vse umetniško izdelano in ravno v tem je velika vrednost zaklada.

Italijanski minister za letalstvo Italo Balbo.
Pod vodstvom italijanskega ministra za letalstvo Itala Balba bo 12 italijanskih letal letelo preko oceana. Start je bil določen za 15. decembra, cilj leta pa je Brazilija.

Začetki lesoreza.

Najstarejši lesorezi so nam ohranjeni iz začetka 15. stoletja. Takrat je bila umetnost, rezati slike v les, prava ljudska umetnost. Izdelovali pa so takrat večinoma le slike verskega značaja. Od kraja so se pečali s to umetnostjo večinoma menihi, pozneje pa so se začeli z njo baviti tudi posvetni ljudje. Visoka gospoda tedanjega časa si je dajala prav rada rezati v les svoje monograme, grbe, igralne karte in podobne malenkosti, cerkev pa je to umetnost zelo podpirala, ker je smatrala podobe verske vsebine za zelo dobro sredstvo za širjenje verskega duha med ljudmi. Posebno priljubljena so bila novoletna voščila. Lesoreze so tudi barvali in sicer spočetka z roko. Prvi barvani lesorezi izvirajo iz 16. stoletja, izdelal pa jih je Hans Burkmaier, ki jih je prvi tiskal s pomočjo več plošč. Veliki slikar Dürer pa sam ni rezal svojih slik v les, ampak je imel pomočnika, čegar delo je on samo nadzoroval.

Humor.

Radio-sreča.
Program za zjutraj ob 7. uri: 10 minut telovadbe pri odprtem oknu.

Za kratek čas.

»Minka pa potrebuje za vsako stvar res strašno dolgo!«

»Čudež — saj je potrebovala 30 let, da je postala stara 23 let!«

*

Prvi trgovec: »Ti, enkrat morava pa res tudi za naše osobje nekaj storiti. Kaj praviš, ali ne bi bilo prav, če bi določila za vse, ki so že po 5 let pri nas, posebne nagrade?«

Drugi trgovec: »Recimo raje, da za 10 let — po 5 let sta namreč pri nas že dva!«

*

»Rada bi vedela, če me bo Francelj še rad imel, ko bom stara 40 let?«

»O tem se boš pač kmalu prepričala.«

Izdaja tiskarna »Merkur«, Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. — Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.